

Komentar djela Tri kaburska pitanja

شرح أسئلة القبر الثلاثة - اللغة البوسنية

Autor komentara: šejh Hejsem Serhan

Voditelj web-stranice:
<http://attasseel-alelmi.com>

Prijevod na bosanski jezik: Abdullah Nasup

Prvo izdanje na bosanskom jeziku.

Sva prava zadržava autor, a ko želi prevesti ili štampati ovu knjigu da bi je dijelio besplatno neka se obrati autoru na e-mail:

islamtorrent@gmail.com

Knjiga je vakuf i njena prodaja nije dozvoljena

الكتاب وقف لله تعالى و لا يجوز بيعه

Uvod

Hvala Allahu, Njega hvalimo, od Njega pomoć i oprost tražimo. Utječemo se Allahu od zla naših duša i naših loših djela. Koga Allah uputi, niko ga u zabludu ne može odvesti, a koga Allah u zabludi ostavi, niko ga na Pravi put ne može uputiti.

Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha Jedinog, koji nema sudruga, i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i poslanik.

Zašto učimo tevhid

Tevhid učimo jer nas je Allah stvorio zbog toga.

Allah ne prihvata nijedno djelo bez tevhida.

U Džennet će ući samo muvehhid.

Tevhid je uzrok povećanja dobrih djela.

Tevhid je uzrok brisanja loših djela.

Tevhid je uzrok upute i kontinuirane sigurnosti.

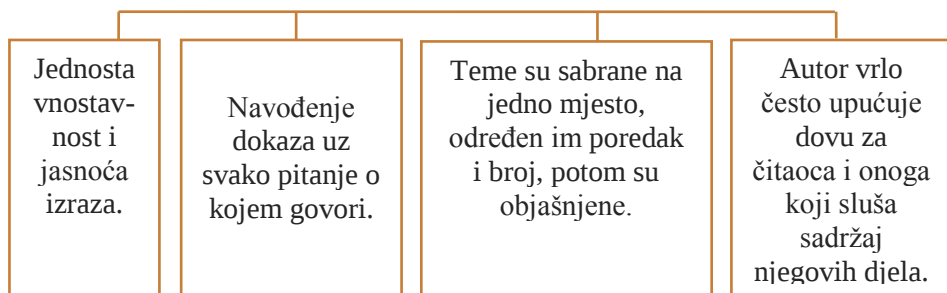
Tevhid je uzrok smirenosti.

Tevhid je uzrok da budemo od onih za koje će Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, činiti šefat.

Zašto na početku izučavanja vjere učimo poslanicu Tri kaburska pitanja

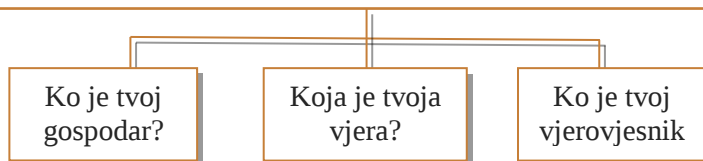
Naši dobri preci i naši učenjaci iz ehli-sunneta vel-džemata ovoj knjižici su posvetili dosta pažnje jer je veoma korisna i zato je ovo djelo postalo temelj od kojeg svaki učenik islamskog znanja počinje svoj put stjecanja šerijatskog znanja, tako i mi započinjem izučavanjem ovog djela, povodeći se za njihovim primjerom. Ali i običan svijet je dužan da izučava sadržaj ovog djela jer ono obojašnjava temelje vjerovanja koje mora poznavati svaki musliman i čvrsto u njih vjerovati bez imalo sumnje.

Odlike ovog djela su sljedeće:

Šta su tri osnovna načela

Tri osnovna načela su ustvari tri pitanja koja će čovjek biti pitan u kaburu:

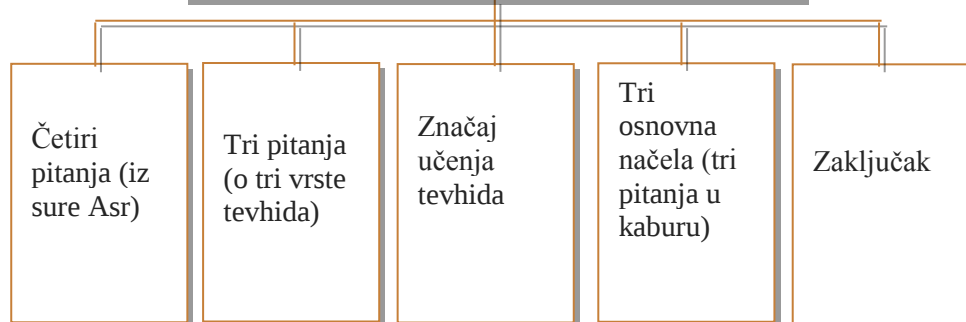

Plod izučavanja Tri osnovna načela

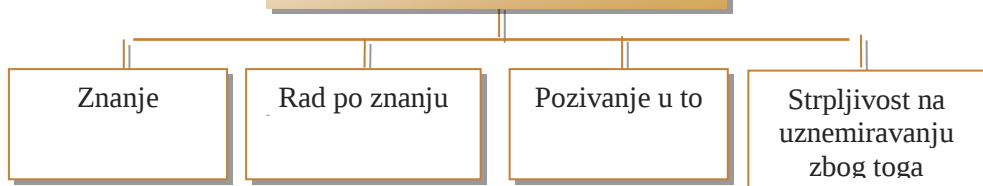
Ako naučiš tri osnovna načela, potom radiš po njima, pozivaš u njih i budeš strpljiv u svom znanju, primjeni naučenog i pozivanju u to, s Allahovom dozvolom, u kaburu ćeš odgovoriti na ta pitanja.

Ovo djelo možemo podijeliti na pet dijelova i to:

Četiri pitanja:

Tri pitanja:

Značaj učenja tevhida:

To je pojašnjeno u odgovoru na pitanje zašto učimo tevhid.

Tri osnovna načela:

Tri osnovna načela su tri kaburska pitanja, a to su:

Zaključak

Počinje riječima autora, rahimehullah, “a ljudi kada umru bit će proživljeni”, pa do kraja djela.

Prvo: Četiri pitanja

Bismillahir-rahmanir-rahim(1)

Znaj, Allah ti se smilovao(2), da smo dužni naučiti četiri pitanja:

Prvo, znanje (3). A to je spoznaja Allaha, Njegovog Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i Njegove vjere, na temelju dokaza.

(1) Razlozi zbog kojih je autor započeo ovo djelo s bismillom:

Po uzoru na Allahovu Knjigu i Njegove vjerovjesnike, alejhimus-selam.

Po uzoru na učenjake iz prethodnih generacija, čija praksa je bila da svoja djela počinju bismillom.

Spominjanje Allahovog imena na početku kao vid molbe za bereket.

(2) U uvodu smo spomenuli da je običaj autora da u svojim djelima upućuje Allahu dove za učenike islamskog znanja i moli Allaha da im se smiluje. To nam ukazuje na sljedeće:

Samilost sunijskih učenjaka prema svojim učenicima.

Islam je utemeljen na milosti.

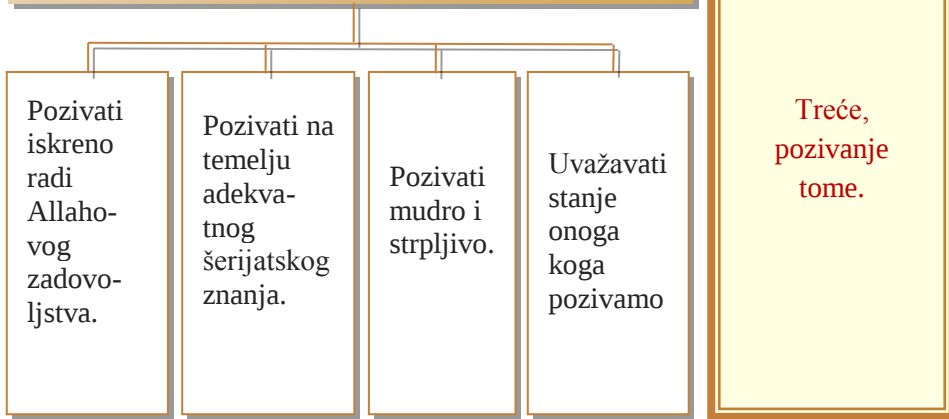
Znanje je: poznavanje istine s dokazom. Suprotno od znanja je neznanje.

(3) U lijepim izrekima u pojašnjenju veze između znanja i rada po znanju ubraja se i ova: "Znanje priziva djelo, pa ako mu se ne odazove, znanje ode." Stoga, nema koristi od znanja koje nije popraćeno djelom. Onaj ko je nešto naučio dužan je da to provodi u djelo, inače će biti sličan Židovima, jer oni imaju znanje, ali ne rade po njemu:

“Oni znaju Poslanika, kao što poznaju svoje sinove”. I, među prvom trojicom kojima će biti potpaljena Vatra je učenjak koji je znao, a nije radio po znanju. Kako reče arapski pjesnik:

Alim koji znanje ne primijeni
Pržit će se prije neg’ pagani

Prilikom da‘ve – pozivanja u vjeru, dužni smo se pridržavati određenih normi, a od najvažnijih su:

Dokazi za ove norme:

“Reci: ‘Ovo je put moj. Ja pozivam Allahu imajući jasne dokaze; ja i svaki onaj koji me slijedi. Slavljen neka je Allah, ja njemu nikog ne smatram ravnim’.”

“Reci: ‘ovo je moj put...’” – pod putem se misli na šerijat i vjeru s kojom je poslan Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.

“Ja pozivam Allahu” – daija koji poziva Allahu jest osoba koja je iskrena u tome što radi i koja želi da ljude usmjeri k Allahu.

“Imajući jasne dokaze” – ovdje se pod jasnim dokazima (besira) misli na znanje, a ono obuhvata:

1. Poznavanje Allahove vjere,
2. Poznavanje stanja onoga kojem se obraćamo i kojeg pozivamo,
3. Poznavanje puta koji vodi željenom cilju.

Time nam autor poručuje: ako naučiš znanje i primijeniš ga u praksi, tvoja dužnost je da kročiš putem kojim su hodili Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ashabi i ostali časni prethodnici, postupajući po riječima Allaha, dželle šanuhu “Reci: ‘Ovo je moj put. Ja pozivam Allahu imajući jasne dokaze. Ja i svako onaj koji me slijedi...’”, jer je (nakon stjecanja znanja i njegove primjene u praksi) neophodno pozivati tom putu.

Četvrto, strpljivost na uznemiravanju zbog toga(1). Dokaz za to su riječi Allaha, dželle šanuhu: “Tako mi vremena! Zaista je svaki čovjek na gubitku, samo ne oni koji vjeruju i rade dobra djela i koji jedni drugima preporučuju istinu i koji jedni drugima preporučuju strpljenje.”(2) (Sura el-Asr, 1-3)

(1) Ukazavši na nužnost pozivanja u Allahovu vjeru, autor ukazuje na neophodnost strpljivosti na tom putu, kao da nas upozorava da će se onome koji slijedi ovaj put dešavati iskušenja i nedaće, kao što su se dešavale vjerovjesnicima i poslanicima, pa je, stoga, neophodno da se okitimo saburom/strpljivošću.

Sabur/strpljivost je:

Lingvistički: za tvaranje, uskraćivanje i suzdržavanje.

Terminološki: primoravanje duše na nešto ili sprečavanje duše od nečega.

Imam Ibn Kajjim podijelio je sabur na tri dijela:

Sabur u izvršavanju dužnosti prema Allahu, poput strpljivosti u obavljanju namaza.

Sabur u suzdržavanju od nepokornosti, poput čuvanja od činjenja grijeha.

Sabur na bolnoj Allahovoj odredbi, poput bolesti i teških iskušenja.

(2) Nakon što je spomenuo četiri pitanja, autor je naveo kur’anski dokaz za sva četiri, a to je sura el-Asr. Autor, Allah mu se smilovao, uz svako pitanje koje tretira navodi dokaz, a razlozi za to su sljedeći:

Kako bi podučio učenika da treba slijediti dokaz, a ne naslijeđeno i uvriježeno među ljudima.

Kako bi učenik naučio dokaz s kojim će odgovoriti oponentima.

Kako bi učenik stekao sposobnost ekscerpiranja propisa iz dokaza.

(1) Šafija je s ovim htio reći da je sura Asr dovoljan dokaz ljudima da su dužni da nauče, zatim rade po tome, zatim druge pozivaju u to i da strpljivo podnose uznemiravanja koja budu doživljavali zbog toga. Ako je tako sa jednom surom, kako li je tek snažan dokaz kompletan Kur'an.

(2) Jedan od najvećih učenjaka hadisa, imam Buhari, jedno od poglavlja svog djela Sahih naslovio je *“Poglavlje: Znanje prethodi riječima i djelima”*, zatim je naveo dokaz za to iz kojeg se vidi da je prije govora i djela neophodno prvo steći znanje, jer pristupanje izvršenju nekog djela nije ispravno ako se o tom djelu prethodno nije steklo znanje. Osim toga, njegovo bi stanje bilo slično stanju kršćana.

Rekao je Šafija, Allah mu se smilovao: “Da Allah nije ljudima objavio drugog dokaza osim ove sure, bilo bi im dovoljno.”(1) A Buhari je jedno poglavlje svog Sahiha naslovio: “Poglavlje: Znanje prethodi riječima i djelima”, a dokaz za to su riječi Uzvišenog Allaha: “Znaj da nema boga osim Allaha! Traži oprost za svoje grijehе i za vjernike i za vjernice! Allah zna kud se krećete i gdje boravite.” – U ajetu je prvo spomenuto znanje, pa tek onda djelo.(2)

Drugo: Tri pitanja

Znaj, Allah ti se smilovao, da su svaki musliman i muslimanka dužni da nauče sljedeća tri pitanja i ta po njima rade(1):

(1)Ovaj dio djela autor je započeo upućivanjem dove za učenike. U ovom svom djelu autor je na tri mjesta doveo za učenike: na početku objašnjavanja četiri pitanja, zatim na ovom mjestu, i treće mjesto je u riječima “znaj, Allah te upravio k pokornosti Njemu, da je hanifijjet vjera Ibrahimova”.

Neophodni uvod prije pojašnjenja tri pitanja

Tevhid

Lingvistički: Infinitiv glagola "vehhade-juvehhidu-tevhidden", i znači učiniti određenu stvar jednom, izdvojiti je od ostalih stvari.

Terminološki: Izdvajanje Allaha u rububijetu (stvaranju, vladanju, održavanju i sl.), uluhijjetu (obožavanju) i lijepim imenima i savršenim svojstvima.

Tevhid se dijeli na tri vrste:

Tevhidur-rubibijjet: Izdvajanje Allaha u Njegovim djelima, ili izdvajanje Allaha u stvaranju, vladanju i održavanju stvorenog.

Tevhidul-uluhijjet: Izdvajanje Allaha u ibadetu.

Tevhidul-esmai ves-sifat: Izdvajanje Allaha u osobinama kojima je sam Sebe opisao u Svojoj Knjizi ili Ga je njima opisao Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. A to biva na način da potvrđujemo ono što je potvrđeno, a negiramo ono što je negirano bez iskrivljivanja, bez odbacivanja, bez određivanja kakovosti, bez upoređivanja.

Allahova imena i svojstva su tevkifijje, a to znači da su precizno određena Kur'anom i sunnetom i to na neki od sljedećih načina:

Potvrđivanjem Allahu onih imena i svojstava koja je sam Sebi potvrdio u Svojoj Knjizi, ili ih je potvrdio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem,

Negiranjem svojstava i imena koja je Allah Sebi negirao ili ih je negirao Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kao naprimjer "Ne obuzima Ga ni drijemež ni san" ili "i nije Nas ophrvao nikakav umor", bez iskrivljivanja, bez odbacivanja, bez određivanja kakovosti, bez upoređivanja.

Prvo: da nas je Allah stvorio i opskrbio, i nije nas napustio, nego nam je poslao Poslanika. Ko bude poslušan tom Poslaniku, ući će u Džennet, a ko mu ne bude poslušan, ući će u Vatru. Dokaz za ovo su riječi Uzvišenog Allaha: "Mi smo vam, zaista, poslali Poslanika da bi svjedočio protiv vas isto onako kao što smo i faraonu poslanika poslali, ali faraon nije poslušao poslanika, pa smo ga teškom kaznom kaznili." (1)

Tri pitanja ukratko su:

Tevhidur-rububijje i tevhidul-esmai vesifat.

Tevhidul-uluhijje.

Pravičan odnos prema nevjerstvu i nemuslimanima.

(1) U prvom pitanju autor potvrđuje tevhidur-rububijjet i tevhidul-esmai vesifat (*da nas je Allah stvorio*) i daje On Stvoritelj, (*i opskrbio*) i On je Opskrbitelj (*i nije nas napustio*) da se ponašamo kako hoćemo, ne postavljajući nam naredbe i zabrane (*nego nam je poslao Poslanika*).

Razlog zbog kojeg je Allah slao poslanike

Zbog uspostavljanja dokaza protiv stvorenja: "A Mi nijedan narod nismo kaznili dok poslanika nismo poslali!"

Zbog milosti prema ljudima: "A tebe smo samo kao milost svjetovima poslali."

Drugo: da Allah nije zadovoljan da mu se bilo ko drugi smatra ravnim u ibadetu, makar to bio melek mliski ili vjerovjesnik poslani. Dokaz tome su riječi Uzvišenog Allaha: “Džamije (mesdžidi) su Allaha radi, i ne molite se, pored Allaha, nikome.” (Kur’an 72:18).

U drugom pitanju Allahu, dželle šanuhu, se potvrđuje se tevhidul-uluhijje. Autor, Allah mu se smilovao, kaže: (da Allah nije zadovoljan da mu se bilo ko drugi smatra ravnim u ibadetu...). “Bilo ko drugi”, znači apsolutno niko, svjedno, bio to melek ili poslanik ili neki dobri i pobožni Njegov rob.

Dokaz za to su riječi Uzvišenog Allaha: “Džamije su Allaha radi, i ne molite se, pored Allaha, nikome”.

Tri su mišljenja o tome na šta se misli pod rječju “mesdžidi” spomenutoj u ajetu, a ta mišljenja se međusobno ne isključuju i sva su prihvatljiva:

da se to odnosi na objekte posebno izgrađene za obavljanje namaza – džamije, mesdžide.

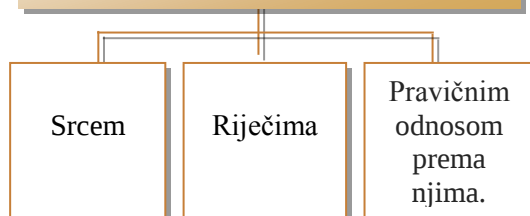
da se misli na dijelove tijela na kojima se čini sedžda.

da se odnosi na zemaljsku kuglu, jer je u hadisu rečeno: “Zemlja mi je učinjena mesdžidom – mjestom na kojem se može klanjati.”

“*I ne molite se, pored Allaha, nikome*” – ovo je zabrana sveopćeg karaktera i odnosi se na sva stvorenja, zato je autor, Allah mu se smilovao, na početku trećeg pitanja kazao: “sa Allah nije zadovoljan da mu se bilo ko drugi smatra ravnim”. Dakle, svejedno da li je u pitanju melek, vjerovjesnik, evlija, džinn, dobri i pobožni rob, ili bilo ko i bilo šta drugo.

U trećem pitanju autor ukazuje na dužnost vjernika da odbaci privrženost nevjerstvu i njegovim protagonistima.

Odbacivanje privrženosti nevjerstvu i njegovim protagonistima biva:

1. **Srcem** znači: imati prezir prema nevjerstvu, naročito prema politeističkim obredima, i neusvajati njihove svetkovine.

2. **Jezikom** znači: očitovati da se odriče nevjerstva i njegovih protagonista, kako je to u Kur'anu rečeno: "A kad Ibrahim reče ocu svome i narodu svome: 'Nemam ja ništa s onima kojima se vi klanjate, ja se klanjam samo Onome koji me je stvorio, jer će mi On, doista, na Pravi put ukazati.'" "Reci: 'O vi nevjernici, ja se neću klanjati onima kojima se vi klanjate, a ni vi se nećete klanjati Onome kome se ja klanjam; ja se nisam klanjao onima kojima ste se vi klanjali, a i vi se niste klanjali Onome kome se ja klanjam, A vama – vaša vjera, a meni – moja!'"

3. **Pravičan odnos prema njima:** podrazumijeva neučestvovanje u njihovim svetkovinama i vjerskim obredima, ne prihvatanje njihovih dogmi i ne upotrebljavanje obilježja koja su ekskluzivna odlika i simbol nevjerstva.

Treće: da onome koji se pokorava Poslaniku i koji ispoljava tevhid Allahu, nije dozvoljeno da bude lojalan i privržen onome koji je suprotstavlja Allahu i Njegovom Poslaniku, makar mu to bio najbliži rod: dokaz za to su riječi Uzvišenog Allaha: "Ne treba da ljudi koji u Allaha i u onaj svijet vjeruju budu u ljubavi sa onima koji se Allahu i Poslaniku Njegovu suprotstavljaju, makar im oni bili očevi njihovi, ili braća njihova, ili rođaci njihovi. Njima je On u srca njihova vjerovanje usadio i svjetlom Svojim ih osnažio, i On će ih uvesti u džennetske bašče kroz koje će rijeke teći, da u njima vječno ostanu. Allah je njima zadovoljan, a i oni će biti zadovoljni Njime. Oni su na Allahovoj strani, a oni na Allahovoj strani će sigurno uspjeti. (Kur'an 58:22)

Treće: Značaj izučavanja tevhida

Hanifijjet

Znaj, Allah te upravo da Mu budeš pokoran, da je hanifijjet, vjera Ibrahima, alejhis-selam: da obožavaš Allaha, Njega jedinog, iskreno Mu ispovijedajući vjeru, a to je Allah naredio svim ljudima i zbog toga nas je stvorio, kao što je Uzvišeni Allah kazao: “A džine i ljude sam stvorio samo da Me obožavaju.(1) A značenje “da Me obožavaju” jest “da ispoljava tevhid”.(2) Zaista je tevhid najveća Allahova naredba, a tevhid je da se samo i jedino Allahu ibadet čini.(3) I, zaista je najstrožija Allahova zabrana, zabrana širka, a to je da se moli nekom drugom mimo Njega.

Lingvistički:

Hanifijjet je izvedenica od riječi hanef, što znači naginjanje ka nečemu.

Terminološki:

Hanifijjet je millet (vjera, put) koji se kloni širka i iskreno ispovijeda tevhid i iman. Allah je rekao: “Ibrahim je bio primjer čestitosti, pokoran Allahu, pravi vjernik, nije druge smatrao Allahu ravnim.” Znači: posvećen Allahu, a klonio se širka, jer hanif je onaj koji se vraća tevidu, a udaljava od širka.

(3) Ovdje autor objašnjava zašto izučavamo tevhid, a prethodno smo govorili o tevhid važan.

Definicija tevhida kako smo je naveli ranije

Lingvistički: učiniti određenu stvar jednom.

Terminološki: izdvajanje Allaha u rububijetu i uluhijetu i savršenim imenima i svojstvima.

A značenje “da Me obožavaju” jest “da ispoljava tevhid”, navodi autor, a to su rijeli kojima je Ibn Abbas, radijallahu anhu, protumačio ove riječi. Naime, Ibn Abbas, radijallahu anhu, je rekao: “Kad god se u Kur'anu spomene ibadet/obožavanje, misli se na tevhid.” Tako riječi Uzvišenog Allaha: “I obožavajte Allaha”, znače: ispoljite tevhid Allahu. Ili, riječi: “O ljudi obožavajte svoga Gospodara”, znače: ispoljavajte tevhid svome Gospodaru.

Četvrto: Tri osnovna načela (tri pitanja u kaburu)

(1) Govor o tri temeljna načela, koja su predstavljena u tri pitanja koja će svakome biti postavljena u kaburu, autor, Allah mu se smilovao, započinje animiranjem slušaoca ili čitaoca postavljajući pitanje i dajući odgovor.

(2) Potom autor objašnjava prvo načelo ističući da jedini istinski gospodar i onaj koji zaslužuje da mu se upućuje ibadet jest jedino Allah, subhanehu ve teala, navodeći kao dokaz zato riječi Uzvišenog Allaha: “Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova”, čime se ukazuje da onaj koji je Gospodar, On jedino zaslužuje da mu se upućuje ibadet.

Ako budeš upitan koja su to tri osnovna načela koja je svaki čovjek dužan poznavati, odgovori: spoznati svoga Gospodara, spoznati svoju vjeru i spoznati svoga Vjerovjesnika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.(1)

Ako budeš upitan ko je tvoj Gospodar, odgovori: moj Gospodar je Allah koji Svojom blagodatí odgaja i čuva mene i odgaja i čuva sve svjetove. On je moje božanstvo i nikog mimo Njega ne obožavam. Dokaz tome su riječi Uzvišenog Allaha: “Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova.”(2) Sve osim Allaha naziva se svijetom i ja sam dio tog svijeta. (3)

Ajet “hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova” obuhvata sve tri vrste tevhida:

Riječ “hvala” potvrđuje Njegova savršena imena i svojstva.

Uzvišeno ime “Allah” potvrđuje tevhidul-uluhijje.

Riječ “Gospodar” potvrđuje tevhidur-rububijje.

(3) Znači: Sve mimo Allaha je stvoreno. A sve što je stvoreno obavezno je da bude zahvalno Stvoritelju koji im je ukazao Svoju blagodat i dobrotu.

Ako budeš upitan na koji način si spoznao svoga Gospodara, odgovori: "Svoga Gospodara spoznao sam posredstvom Njegovih znakova i stvorenja. U Njegove znake ubrajaju se noć i dan, Sunce i Mjesec, a u Njegova stvorenja ubrajaju se sedam nebesa i sedam zemalja i ono što je na njima i ono što je između njih.

Dokaz za ovo su riječi Uzvišenog Allaha: "Među znamenjima Njegovim su noć i dan, i Sunce i Mjesec. Ne padajte licem na tle ni pred Suncem, ni pred Mjesecom, već padajte licem na tle pred Allahom, koji ih je stvorio, ako želite da se samo Njemu jedinom klanjate".

I riječi Uzvišenog Allaha: "Gospodar vaš je Allah koji je nebesa i Zemlju u šest vremenskih razdoblja stvorio, a onda se iznad Arša uzdigao; On tamom noći prekriva dan, koja ga u stopu prati, a Sunce i Mjesec i zvijezde se pokoravaju Njegovoj volji. Samo On stvara i upravlja! Uzvišen neka je Allah, Gospodar svjetova!"(1).

Gospodar je onaj koji se obožava/kojem se ibadet čini, a dokaz za ovo su riječi Uzvišenog Allaha: "O ljudi, obožavajte Gospodara koji vas stvara i one prije vas kako biste ga se bojali, koji vam je Zemlju učinio posteljom, a nebo zdanjem; koji s neba spušta kišu i čini da s njom rastu plodovi, hrana za vas. Zato ne činite svjesno druge Allahu ravnim."(2).

Ibn Kesir, Allah mu se smilovao, je rekao: "Onaj koji je stvorio sve ove stvari jedini zaslužuje da Mu se ibadet čini."(3).

(1) Autor sada navodi skup kosmičkih znakova i stvorenja koja ukazuju i potvrđuju da Allah postoji i da je On jedini Gospodar i Stvoritelj i jedini koji ima pravo da bude obožavan/da Mu se ibadet čini, potom je sa sve navedeno iznio kur'anske dokaze.

Svako Njegovo stvorenje je jedan od znakova Njegovog postojanja, ali autor ovdje diferencira znak i stvorenje kako bi ukazao da se neka Njegova stvorenja, kao što su dan i noć, mijenjaju, pa su time snažniji dokaz, od onih stvorenja koja se ne mijenjaju.

(2) Ovaj ajet nalazi se u suri Bekara i neki učenjaci skrenuli su pažnju da je to prvi ajet u Kur'anu koji započinje vokativom, i tu se prvi put koristi glagol u imperativu "obožavajte", a obožavanje znači ispoljavanje tevhida. Zatim, na ovom mjestu se prvi put spominje glagol u obliku prohibitiva: "Zato ne činite svjesno druge Allahu ravnim." Dakle, u ovom dijelu ajeta se zabranjuje širk.

(3) Dakle, Onaj koji se jedini odlikuje tevhidom rububijjeta, jedini zaslužuje da mu se ispoljava tevhidul-uluhijje.

Nakon citiranja Ibn Kesira, autor navodi nekoliko primjera ibadeta srca i tjelesnih udova potkrijepljujući primjere dokazima iz Allahove Knjige. Osvrnimo se sada na navedene primjere:

Dova i ona se dijeli na dvije vrste:

Dova ibadetom. To je dova u smislu izvršavanja ibadeta poput namaza, posta, hadža.

Dova molbom. To je dova u smislu da čovjek svojim jezikom moli za nešto, poput oprosta grijeha, milosti i sl.

Upućivanje ove vrste dove nekome mimo Allaha je veliki širk.

Ova vrsta dove dijeli se na dvije pod vrste i o njihovom propisu ćemo detaljnije govoriti u nastavku.

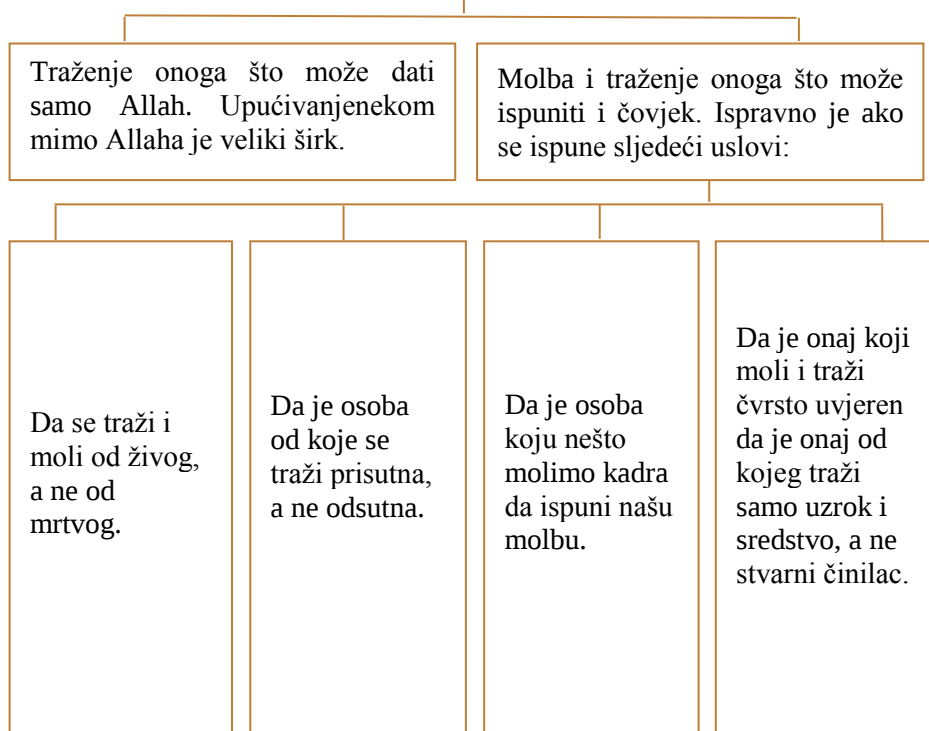
Neke vrste ibadeta koje je Allah Uzvišeni naredio su(1): islam, iman, ihsan, dova, strah, nada, oslanjanje, želja, strahopoštovanje, strah, poniznost, inabet/pokajničko vraćanje, traženje pomoći, traženje utočišta (zaštite), istigase/traženje izbavljenja iz nevolje, zebh/žrtveno klanje životinje, zavjetovanje i drugi vidovi ibadeta koje je Uzvišeni propisao. Svi ovi oblici ibadeta trebaju da budu upućeni isključivo Njemu Uzvišenom. Dokaz za ovo su Njegove riječi: “Džamije su Allaha radi, i ne molite se, pored Allaha nikome”.

Ko bilo koji od ovih vidova ibadeta uputi nekome drugome mimo Allaha taj je mnogobožac/mušrik i nevjernik.. Dokaz za ovo su riječi Uzvišenog Allaha: “A onaj koji se, pored Allaha, moli drugom bogu, bez ikakva dokaza o njemu, pred Gospodarom svojim će račun polagati, i nevjernici ono što žele neće postići”.

A u jednom hadisu se kaže: “Dova je srž ibadeta.”

Dokaz za ovo su i riječi Uzvišenog: “Gospodar vaš je rekao: “Pozovite Me i zamolite, Ja ću vam se odazvati! Oni koji iz oholosti neće da Mi se klanjaju – ući će sigurno, u Džehennem poniženi”.

Dova molbom dijeli se na dvije vrste:

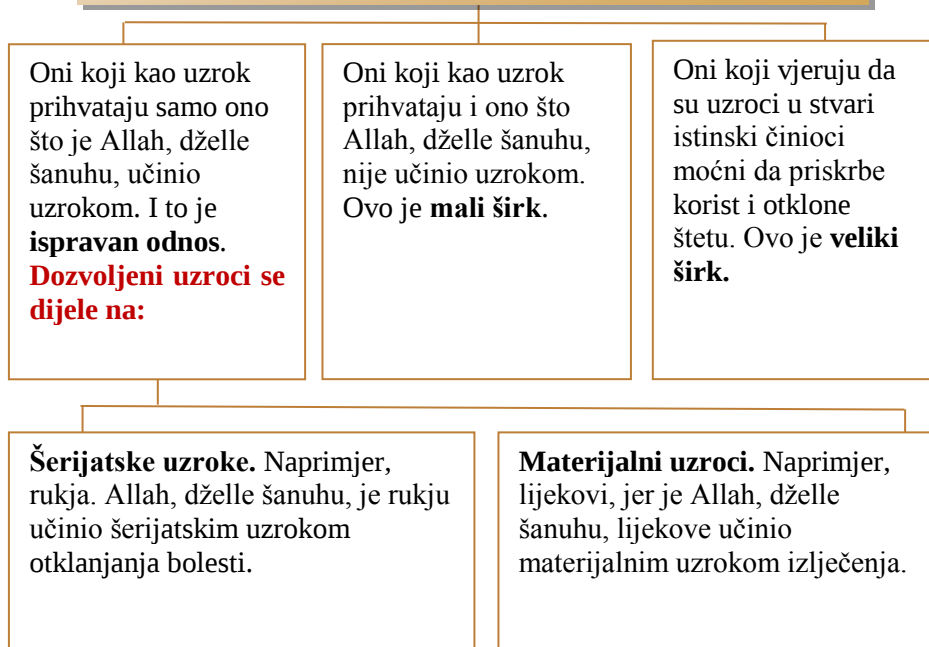

Vjerovati, pak, da onaj kojeg moli i traži određenu uslugu ima skrivene moći zahvaljujući kojima je u stanju da drugima priskrbi korist ili otkloni od njih štetu je širk.

Napomena:

Kada govorimo o ovim pitanjima važno je napomenuti da mi samo govorimo o statusu djela, ali da bi se donio sud o statusu svakog pojedinog njegovog počinioca, neophodno je da se počiniocu iznesu dokazi i otklone postojeće vjerske nejasnoće. O tome da li je određeni pojedinac koji je počinio to djelo i dalje vjernik ili je postao nevjernik, sud donose učenjaci.

U odnosu na uzročnike ljudi se dijele na tri vrste:

Navedeni hadis “Dova je srž ibadeta” je nepouzdan, a vjerodostojnim putem je preneseno da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Dova – to je ibadet!”

Na koji je način dova ibadet

Na to ukazuju riječi Uzvišenog Allaha: “*Gospodar vaš je rekao: “Pozovite Me i zamolite, Ja ću vam se odazvati! Oni koji iz oholosti neće da Mi se klanjaju – ući će sigurno, u Džehennem poniženi.”*

Riječi Uzvišenog Allaha “an ibadeti – da Mi se klanjaju/ da Mi ibadete” dokaz su da je dova zaista ibadet.

Dokaz za strah su riječi Uzvišenog Allaha: "...i ne bojte ih se, a bojte se Mene, ako ste vjernici."(1)

Dokaz za nadu su riječi Uzvišenog Allaha: "...ko se nada da od Gospodara svoga bude lijepo primljen, neka čini dobra djela i neka u ibadetu Gospodaru svome nikoga ravnim ne smatra."(2)

(1) Strah: je emocija koja obuzme čovjeka kada je uvjeren da mu prijeti opasnost ili šteta ili stradanje.

Allah, dželle šanuhu, je zabranio da se plašimo šejtanovnih štićenika, a naredio da se samo Njega bojimo.

Strah možemo podijeliti na:

Strah iz ibadeta, poštovanja i veličanja.

Prirodni ili urođeni strah.

Zabranjeni strah.

(2) Nada: je čovjekova želja za nečim.

Nada koja podrazumijeva skrušenost i potčinjenost ispoljava se samo u odnosu prema Allahu, dželle šanuhu, dok je njeno ispoljavanje u odnosu prema nekome drugom veliki širk. Ispravna je nada onoga koji je pokoran Allahu, pa se nada nagradi; ili koji se pokajao od grijeha, pa se nada oprost i tome slično; dok je nada onoga koji ne radi dobra djela i ne pokorava se Allahu, pusta želja i samoobmana.

To je strah roba od onoga kojeg obožava. Rob tim strahom pokazuje poniznost, pokornost i poštovanje onome kojeg obožava. Ovu vrstu straha obavezni smo iskazivati prema Allahu, a iskazivanje ove vrste straha prema bilo kome mimo Allaha je veliki širk.

Primjer za to je strah od vatre, neprijatelja, divlje životinje i tome slično. Ovaj strah je dozvoljen.

Primjer ove vrste straha jest da se se čovjek pokorava nekom stvorenju čineći nepokornost Allahu, iz straha od te osobe, ili strah koji dovede do toga da čovjek izgubi nadu u Allahovu milost.

(1) Značenje tevekkula

Lingvistički:

tevekkul je oslanjanje na nešto.

Terminološki:

tevekkul je iskreno oslanjanje na Allaha uz povjerenje prema Njemu i poduzimanje legitimnih uzroka.

Da bi tevekkul bio ispravan moraju se ispuniti tri stvari:

Iskrenost u oslanjanju na Allaha.

Povjerenje prema Allahu da će ispuniti ono što je obećao.

Poduzimanje legitimnih uzroka.

Dokaz za oslanjanje/tevekkul su riječi Uzvišenog Allaha: "...a u Allaha se pouzdajte ako ste vjernici!" i riječi Uzvišenog: "Onome koji se u Allaha uzda, on mu je dovoljan..."(1)

Dokaz za želju, strahopoštovanje i poniznost su riječi Uzvišenog Allaha: "...oni su se trudili da što više dobra učine i molili su Nam se u nadi i strahu, i bili su prema Nama ponizni."(2)

(2) Želja: žudnja da se stigne do nečega što volimo.

(3) Strahopoštovanje (rahbe) strah koji uzrokuje da se sklonimo i zaštitimo od onoga kojeg se bojimo. Dakle, to je strah koji inicira djelovanje.

(4) Skruđenost: Skrušenost: to je poniznost i potčinjenost Allahovoj veličini, te potpuno predavanje Njegovoj kosmičkoj i šerijatskoj odredbi.

Vjernik treba da se podjednako odlikuje i strahom i nadom, da ne prevlada jedna od ovih osobina jer to ga može upropastiti, jer strah i nada su vjerniku kao dva krila za pticu.

Dokaz za strah su riječi Svemogućeg Allaha: "...zato se ne bojte njih, već se bojte Mene..."(1)

Dokaz za inabet/pokajničko vraćanje su riječi Allaha, dželle šanuhu: "I povratite se Gospodaru svome i pokorite Mu se."(2)

Dokaz za traženje pomoći od Allaha su Njegove riječi: "Samo Tebe obožavamo i od Tebe pomoć tražimo" i u hadisu: "Ako tražiš pomoć traži je od Allaha."(3)

Dokaz za traženje utočišta i zaštite su Allahove riječi: "Reci, utjčem se Gospodaru svitanja." i riječi Uzvišenog: "Reci, tražim zaštitu Gospodara ljudi..."(4)

Dokaz za istigase/traženje izbavljenja iz nevolje su riječi Uzvišenog Allaha: "I kada ste od Gospodara svoga ispomoć zatražili; On vam se odazvao..."(5)

Dokaz za zebh/žrtveno klanje životinje su Njegove riječi: "Reci, klanjanje moje, i obredi moji, i život moj, i smrt moja doista pripadaju Allahu, Gospodaru svjetova, koji nema sudruga.." te hadis: "Allah je prokleo onoga koji zakolje u nečije drugo ime."(6)

(1)Hašje/strah: je vrsta straha koja se temelji na znanju i spoznaji o veličini onoga koga se boji.

(2)Inabet/pokajničko vraćanje: To je vraćanje Allahu kroz izvršavanje Njegovih naredbi i klonjenje zabrana. "I povratite se Gospodaru svome" – vratite Mu se, "i pokorite Mu se" – budite Mu poslušni i pokorni. Čovjek je Allahov rob, a rob se mora pokoravati i biti poslušan svome gospodaru. A Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: "Allah je sejjid (gospodin, gospodar)."

(3)Istianet/traženje pomoći: Uzvišeni Allah je rekao: "Samo Tebe obožavamo i samo od Tebe pomoć tražimo." Dakle, isključivo i jedino Tebe obožavamo i isključivo i jedino od Tebe pomoć molimo.

(4)Istiaza/traženje utočišta i zaštita: Istiaza je traženje zaštite i utočišta od neke neprilike. "Euzu" znači: tražim utočište i sklanjam se pod zaštitu.

(5) Istigaset/traženje izbavljenja iz nevolje: Istigaset je traženje izbavljenja iz nevolje ili traženje spasa od smrti u smrtno opasnoj situaciji.

Napomena: Dozvoljeno je od čovjeka tražiti i pomoć i utočište i izbavljenje ako se ispune četiri uslova: da je živ, da je prisutan kad mu se obraćamo, da je kadar pomoći nam u onome što tražimo, da smo čvrsto uvjereni da je on samo uzrok, a ne i činilac.

(6) Zebh/žrtveno klanje životinje: Žrtveno klanje je klanje životinje sa specifičnom namjenom da je prinosimo kao žrtvu.

Zebh dijelimo na tri vrste:

Prinošenje
žrtve Allahu,
kao što je
klanje kurbana.

Prinošenje žrtve
nekome mimo
Allaha iz ljubavi
i veličanja, kao
što je žrtvovanje
životinje
džinima, umrlim
osobama u čije
nadnaravne moći
vjeruje i sl. Ovo
je veliki širk.

Dozvoljeno
klanje.
Naprimjer, da
čovjek zakolje
ovcu da
počasti goste
iz poštovanja
prema njima
ili da bi
prodao njeno
meso.

**Dokaz za
zavjetovanje je
ajet: “Oni su
zavjet
ispunjavali i
plašili se dana
čija će kob
svuda prisutna
biti.”(1)**

Napomena: Opširnije pojašnjenje u vezi zebha može se pronaći u komentaru na djelo Kitabut-tevhid.

(1) Definicija nezra

Lingvistički:
obećanje i obavezivanje na nešto.

Terminološki: nezr podrazumijeva da se šerijatski obveznik obaveže da će uraditi nešto što mu u osnovi nije obavezna dužnost.

Napomena: U djelu Kitabut-tevhid opširno se govori o zavjetovanju, pa se navode vrste zavjetovanja, uslovi njegove valjanosti, iskup za prekršeni zavjet.

Zavjetovanja može biti:

Zavjetovanje Allahu.

Zavjetovanje nekome mimo Allaha.

Valja imati u vidu da su vrste ibadeta koje je autor naveo samo primjer i ibadeti srca i tjelesnih udova nisu ograničeni na ove primjere i postoji još mnogo drugih ibadeta koje nije spomenuo, jer autor prvenstveno imao namjeru da unozori kako ie unučivanje ibadeta nekome mimo Allaha širk.

Drugo načelo je spoznaja vjere islama na temelju dokaza. Islam znači potpuno se predati Jedinom Allahu i biti Mu poslušan, a odreći se širka i njegovih protagonista. Vjera ima tri nivoa: islam, iman i ihsan. Svaki od ova tri nivoa ima svoje stubove/rukнове. Prvi nivo je islam(1) i on ima pet ruknova: svjedočenje da nema drugog boga osim Allaha(2) i da je Muhammed, salallahu alejhi ve selem, Allahov poslanik, obavljanje namaza, davanje zekata, post ramazana i obavljanje hadždža časnom Bejtullahu.

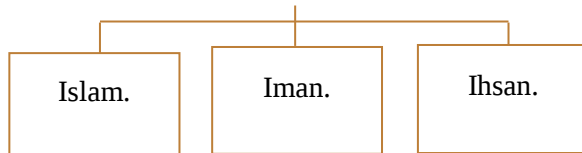
(1) Autor sada prelazi na objašnjavanje drugog načela, a to je dužnost čovjeka da spozna vjeru, i to započinje definiranjem islama, pa kaže:

Prvi nivo: Islam

Islam znači potpuno se predati Jedinom Allahu i biti Mu poslušan, a odreći se širka i njegovih protagonista.

Ovo je definicija islama. Islam, dakle, znači da se predaš i pokoriš svome Gosodaru, jer ti si rob, a svaki rob mora biti pokoran svome gospodaru. A istinski Gospodar (sejjid) je Allah, kako je rekao Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem.

Poslije navođenja definicije islama, autor nam ukazuje da vjera ima tri nivo ili stepena:

(2) Pet ruknova islama

Šehadet – svjedočenje da nema drugo boga osim Allaha.

Autor je naveo dokaz za svjedočenje da nema drugog boga osim Allaha i pojasnio da je značenje ovog svjedočenja: Nema boga koji s pravom zaslužuje da bude obožavan osim Allaha.

Svjedočenje da nema boga osim Allaha sadrži:

Negaciju.

Potvrdu.

Negacija je u riječima “nema boga”, a potvrda u riječima “osim Allaha.” Ovaj stilski oblik u rečenici ukazuje na to da se svaki vid ibadeta upućuje isključivo i jedino Allahu, dželle šanuhu, i negira ispravnost upućivanja svakog vida ibadeta bilo kome mimo Njega. Zato autor, Allah mu se smilovao, kaže: Tumačenje koje pojašnjava ovaj ajet su riječi Uzvišenog: “I kad Ibrahim reče ocu svome i narodu svome: “Nemam ja ništa s onima kojima se vi klanjate, ja se klanjam samo Onome koji me je stvorio, jer će mi On, doista, na pravi put ukazati”, - on učini riječi tevhida trajnim za potomstvo svoje, da bi se dozvali ”.

“Nemam ja ništa s onima kojima se vi klanjate” je u značenju nema boga.

“Ja se klanjam samo Onome koji me je stvorio” je u značenju osim Allaha.

Dokaz za šehadet je kur’anski ajet: “Allah svjedoči da nema drugog boga osim Njega, a i meleki i učeni-, i da On postupa pravedno. Nema boga osim Njega, Silnog i Mudrog!” Značenje ovog ajeta je da niko istinski ne zaslužuje da bude obožavan osim Allaha. Riječi “nema boga” negiraju sve ono što se obožava umjesto Njega Uzvišenog, a riječi “osim Allaha” su potvrda da jedino On istinski zaslužuje da bude obožavan. On nema sudruga u 7 obožavanju kao što nema sudruga u vlasti. Tumačenje koje pojašnjava ovaj ajet su riječi Uzvišenog: “I kad Ibrahim reče ocu svome i narodu svome: “Nemam ja ništa s onima kojima se vi klanjate, ja se klanjam samo Onome koji me je stvorio, jer će mi On, doista, na pravi put ukazati”, - on učini riječi tevhida trajnim za potomstvo svoje, da bi se dozvali.”(1)

I riječi Uzvišenog: “Reci: “O sljedbenici knjige, dodite da se okupimo oko jedne riječi i nama i vama zajedničke; da se nikome osim Allahu ne klanjamo, da nikoga Njemu ravnim ne smatramo i da jedni druge , pored Allaha, bogovima ne držimo!” Pa ako ne pristanu, vi recite: “Budite svjedoci da smo mi muslimani!”(1)

Ako bi neko rekao da *la ilahe illallah* znači *ne obožava se niko osim Allaha*, rekli bismo da je to neispravno, jer to znači da je ispravno obožavati bilo šta pored Allaha. Ali, kada kažemo da to znači *niko se ne obožava s pravom osim Allaha* to onda podrazumijeva da odbacujemo sve što se obožava mimo Njega.

Ako bi neko rekao da *la ilahe illallah* znači *nema istinskog Gospodara osim Allaha*, rekli bismo da je ta rečenica ispravna, ali da to nije značenje *la ilahe illallah*, jer ova rečenica ukazuje na tevhidur-rubibijje koji su priznavali nevjernici Mekke među kojima se pojavio Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ali ih to nije učinilo muslimanima.

(1)“Reci: “*O sljedbenici knjige, dodite da se okupimo oko jedne riječi i nama i vama zajedničke*” – ovaj ajet nije dokaz ispravnosti zbližavanja religija.

(1) Ovaj ajet autor navodi kao dokaz obaveznosti očitovanja vjerovanja u to da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Allahov Poslanik. Allah u ovom ajetu na tri načina potvrđuje obaveznost svjedočenja da je Muhammed Allahov Poslanik: podrazumjevućom zakletvom, upotrebom slova “lam” za potvrđivanje i upotrebom čestice “kad” za potvrđivanje, također.

(2) Autor je objasnio značenje očitovanja vjerovanja da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Allahov Poslanik, ukazavši na to da su svakli musliman i muslimanka dužni da to očitovanje ispravno primijene:

Pokornost Poslaniku u onome što je naredio, vjerovanje u ono o čemu je obavijestio, klonjenje onoga što je zabranio i na što je upozorio i da se Allaha obožava samo na način koji je Poslanik dostavio i objasnio.

Dokaz za svjedočenje i očitovanje da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Allahov poslanik su riječi Uzvišenog Allaha: “Došao vam je Poslanik, jedan od vas, teško mu je što ćete na muke udarati, jedva čeka da pravim putem pođete, a prema vjernicima je blag i milostiv.”(1)

Svjedočenje da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Allahov poslanik podrazumijeva pokornost Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, u onome što je naredio i potvrđivanje istinitosti onog što je rekao, izbjegavanje onoga što je zabranio i na što je upozorio, te obožavanje Allaha onako kako je propisao.(2)

Iz očitovanja vjerovanja u poslanstvo Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, proizlazi da je on rob i da ga nije dozvoljeno obožavati, te da je on poslanik i da ga nije dozvoljeno u laž ugoniti, a to znači sljedeće:

Da se pokoravamo Poslanikuu svemu što je naredio, jer on dostavlja od Allaha.

Da mu vjerujemo i smatramo istinitim sve što je kazao i o čemu je obavijestio, jer je on Iskreni i Onaj kojem se vjeruje.

Da se klonemo svega što je Poslanik zabranio i na šta je upozorio, tako da ono što je Vjerovjesnik, zabranio bude na jednoj strani, a mi na drugoj.

Da Allaha obožavamo samo na način koji nam je dostavio Vjerovjesniki to je odgovor sljedbenicima novotarija.

Dokaz za namaz(1), zekat(2) i tumačenje Allahove jedinstvenosti (tevhida) su Njegove riječi: “A naređeno im je da se samo Allahu klanjaju, da Mu iskreno kao pravovjerni, vjeru ispovjedaju, i da namaz obavljaju, i da zekat daju; a to je ispravna vjera.”

Dokaz za post su ove riječi Uzvišenog Allaha: “O vjernici! Propisuje vam se post, kao što je propisan onima prije vas, da biste se girjeha klonili.”(3)

A dokaz za hadždž su Allahove riječi: “Hodočastiti Hram dužan je, Allaha radi, svaki onaj koji je u mogućnosti; a onaj koji neće da vjeruje- pa, zaista, Allah nije ovisan ni o kome.”(4)

(1) Drugi rukn: Namaz. To je poseban ibadet kojim se obožava Uzvišeni Allah činjenjem određenih pokreta i izgovaranjem određenih riječi. Namaz počinje tekbirom i završava predajom selama. Namaz je stub vjere, a propisan je direktno od Allaha, dželle šanuhu, Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, kada je bio na nebeskom miradžu.

(2) Treći rukn: Zekat.

Jezički znači razvijanje i čišćenje. Postoje dvije vrste zekata: sadekatul-fitr kao čišćenje osoba, i zekat na imetak kao čišćenje imetka.

(3) Četvri rukn: Post.

Jezički post je apstinencija. Terminološki post je obožavanje Allaha, dželle šanuhu, apstiniranjem od svega što kvari post, s namjerom posta, i to u periodu od pojave zore do zalaska sunca. Post je jedan od najvrednijih ibadeta jer se u njemu objedinjuju sve tri vrste sabura. Koliko je vrijedan govori i to da Allah, dželle šanuhu, nije odredio najveću nagradu za postača, nego će svakog postača nagraditi koliko On hoće.

(4) Peti rukn: Hadž. Jezički hadž je hodočašće.

Terminološki hadž je obožavanje Allaha, dželle šanuhu, izvršavanjem propisanih obreda kako nas je podučio Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem.

Svakom muslimanu je obaveza da jednom u životu obavi hadž, ako je u mogućnosti.

Drugi nivo: Iman

Jezički iman znači priznanje. Terminološki iman je očitovanje vjerovanja jezikom, čvrstim ubjeđenjem u srcu, djelima srca i tjelesnih udova. Iman se povećava s povećanjem pokornosti, a smanjuje griješenjem.

Da bi iman bio ispravan neophodno je da sadrži pet stvari, a ako jedna od tih stvari nedostaje, iman nije u skladu sa vjerovanjem ehli-sunneta vel-džemata.

Kojih je to pet stvari?

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: "Iman se sastoji iz sedamdeset i nekoliko dijelova. Najveći su rječi "la ilahe illallah" a najniži uklanjanje smetnje sa puta, a i stid je dio imana".

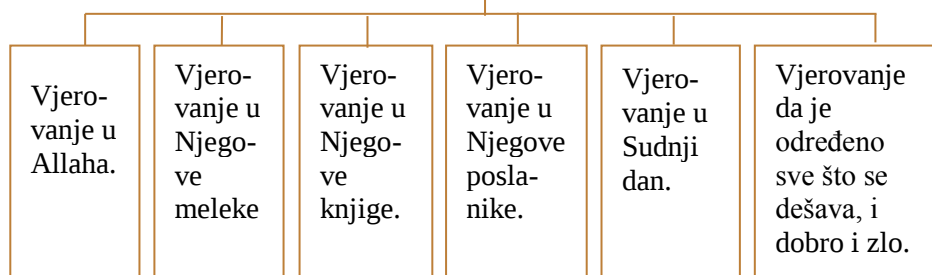
U hadisu su kao djelovi imana spomenuta prvo djela tjelesnih udova, a zatim je spomenut stid, a to je djelo srca.

Drugi nivo: Iman. On se sastoji iz sedamdeset i nekoliko dijelova.

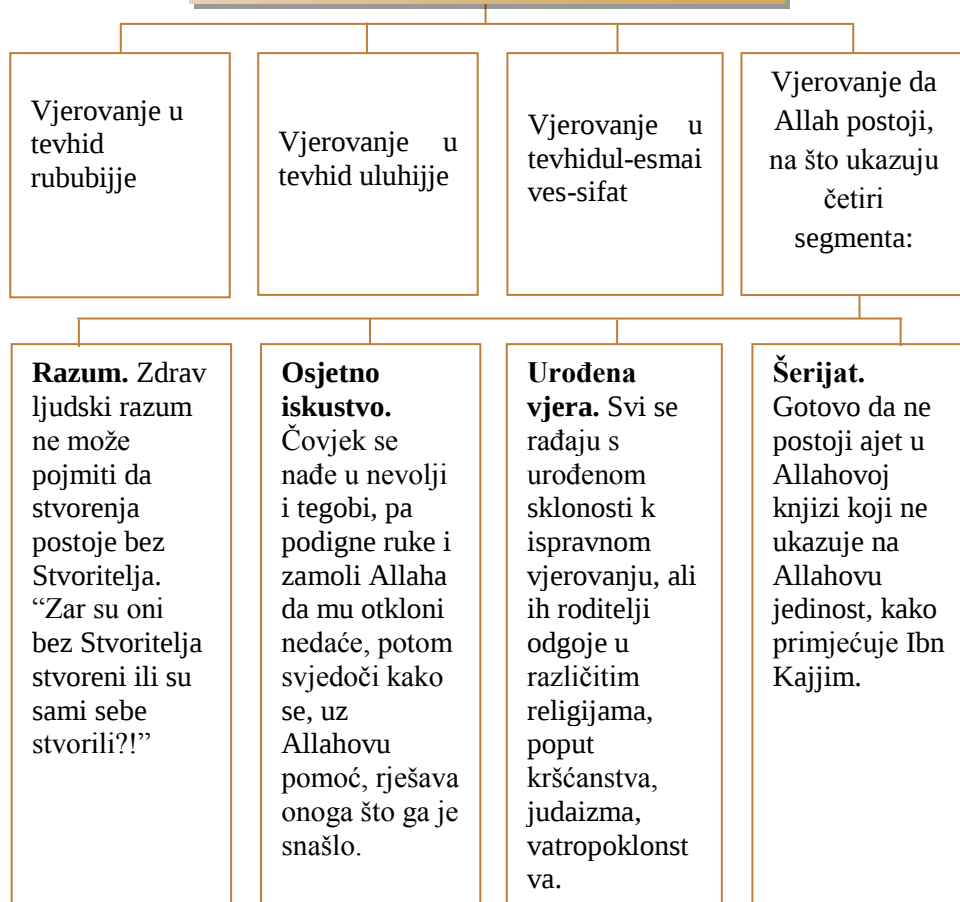
Najveći su rječi "la ilahe illallah" a najniži uklanjanje smetnje sa puta, a i stid je dio imana. Iman ima šest temelja: vjerovanje u Allaha, Njegove meleke, Njegove knjige, poslanike, Sudnji dan i vjerovanje u određenje (kader) dobra i zla . Dokaz za ovo su riječi Uzvišenog: "Nije čestitost u tome da okrećete lica svoja prema istoku i zapadu; čestiti su oni koji vjeruju u Allaha, i u onaj svijet, i u meleke, i u knjige, i u vjerovjesnike.." A dokaz za kader nalazimo u Allahovim riječima: "Mi sve s odredbom stvaramo."

Riječi Uzvišenog Allaha "kome od vas je ova (sura) povećala iman", dokaz su da se iman povećava, a ono što se može povećati može se i smanjiti i smanjuje. S tim da u hadisu Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem "smanjenog (manjkavog) uma i vjere", nalazimo jasan dokaz da se iman smanjuje.

Šest ruknova imana

Prvi rukn: Vjerovanje u Allaha

Drugi rukn: Vjerovanje u meleke

Meleki su stvorenja iz svijeta koji nam je nedokučiv. Allah ih je stvorio od svjetlosti i oni su apsolutno pokorni Allahu, a ne mogu mu zgriješiti. Oni imaju duše, a dokaz je ajet u kojem se Džibril naziva Svetim Ruhom (duh, duša), imaju i tijela, kako kaže Uzvišeni: "Hvaljen neka je Allah, Stvoritelj nebesa i Zemlje, koji meleke sa po dva, tri i četiri krila čini izaslanicima." I imaju srca i razum: "Kod Njega će se moći zauzimati za nekoga samo onaj kome On dopusti. I kad iz srca njihovih nestane straha, oni će upitati: "Šta je to rekao Gospodar vaš?" - "Istinu" – odgovorit će, On je uzvišen i velik." Vjerujemo u njih upćenito, a u one o kojima nas je Allah obavijestio i poimenično: Vjerujemo da posjeduju osobine kojima su opisanu: "koji se onome što im Allah zapovjedi ne opiru i koji ono što im se naredi izvršavaju" Također, vjerujemo da čine određena djela kojima su zaduženi, poput držanja Arša. Ukratko, vjerujemo u sve o čemu smo putem Kur'ana i vjerodostojnih hadisa obaviješteni o njima.

Treći rukn: Vjerovanje u knjige

Obaveza je da vjerujemo kako su Allahove knjige Njegov stvarni govor, da su Njegove knjige objavljene, a ne stvorene, da je Allah svakom poslaniku objavio knjigu: dužnost nam je da vjerujemo u sve Allahov eknjige i sve o čemu nas je On o njima obavijestio, poput njihovih naziva i drugog, vjerujemo i prihvatamo njihove propise koji nisu derogirani, vjerujemo da je Kur'an derogirao sve prijašnje Allahove knjige, a to su: Tevrat, Indžil, Zebur, Suhufi Ibrahimovi i Suhufi Musaovi.

Četvrti rukn: Vjerovanje u poslanike

Dužnost je da vjerujemo da su Allahovi poslanici ljudska bića bez božanskih osobina, oni su Allahovi robovi i nije dozvoljeno da im se čini ibadet. Allah ih poslao kao poslanike i objavio im objave i pomogao znakovima, ispunili su svoju zadaću, upućivali su narod, dostavili Njegovu poslanicu i istinski se borili na Njegovom putu. Vjerujemo u poslanike općenito i u sve o čemu nas je On o njima obavijestio: njihova imena, osobine, događaje iz njihovog života. Prvi vjerovjesnik bio je Adem, prvi poslanik Nuh, a pečat svih poslanika i vjerovjesnika Muhammed i svi zakoni prijašnjih objava derogirani su zakonom s kojim je on došao. Najvredniji poslanici su nazvani ulul-azm: Muhammed, Nuh, Ibrahim, Musa i Isa, alejhimus-selam, spomenuti u surama eš-Šura i el-Ahzab.

Peti rukn: Vjerovanje u Sudnji dan

Vjerovanje u Sudnji dan sastoji se od vjerovanja u sve o čemu nas je obavijestio Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, u vezi dogašanja poslije smrti, poput: kaburske kušnje, puhanja u sur (rog), ustajanje ljudi iz kabura kada budu proživljeni, vaganje djela na mizanu, izlanganje knjiga naših djela, sirat-ćupriju, Havd, šefat, Džennet, Vatru, da će vjernici vidjeti svoga Gospodara na Sudnjem danu, i drugo o čemu smo obaviještene iz ovog domena.

Šesti rukn: Vjerovanje da je sve što se dešava, i dobro i zlo, određeno. Ovaj rukn mora sadržavati iman u četiri stvari:

Treći nivo: Ihsan. To je najveći nivo vjerovanja i jedan rukn je: obožavati Allaha kao da Ga vidiš. Dijeli se na dvije vrste:

Ibadet mušahede

(kao onaj koji Ga gleda)
Obožavanje Allaha iz ljubavi, i iz žudnje i želje za nagradama koje je On pripremio robovima Svojim. To je ibadet Allahovih poslanika i vjerovjesnika, alejhimus-selam, a taj stepen mogu postići i drugi ljudi.

Ibadet murakabe

(kao neko ko je svjestan da ga On kontrolira). Ibadet iz svijesti da nas On nadzire (ibadetul-murakabe). To je ibadet onih koji se boje i žele sačuvati Njegove kazne. I, ovo je stepen koji mora imati svaki vjernik.

Treći nivo: Ihsan. On se temelji samo na jednom temelju a to je “da obožavaš Allaha kao da Ga vidiš, jer ako ti Njega ne vidiš On uistinu vidi tebe”.

Dokaz za ovo nalazimo u riječima Uzvišenog Allaha: “Allah je doista sa onima koji se Allaha boje i koji dobra djela čine.” I u riječima Uzvišenog: “I pouzdaj se u Silnog i Milostivog, koji te vidi kada ustaneš da sa ostalim molitvu obaviš, jer On, doista, sve čuje i sve zna.” I riječima Uzvišenog Allaha: “Šta god ti važno činio, i što god iz Kur’ana kazivao, i kakav god vi posao radili, Mi nad vama bdijemo dok god se time zanimate”

Napomena: Ne znači da onaj ko je na stepenu ovog ibadeta ne osjeća strah od Allaha, dželle šanuhu, nego da ga na ibadet najviše motivira ljubav prema Allahu, dželle šanuhu, u smislu Poslanikovih, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: “... pa, zar da ne budem zahvalan rob?”

Dokaz iz sunneta je poznati hadis Džibrila, od Omeara: “Jednog dana sjedili smo kod Allahovog poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kad se pred nama pojavi čovjek u sasvim bijelom odijelu i sasvim crne kose. Na njemu se nisu mogli vidjeti tragovi puta, a niko od nas nije ga poznavao. Sjeo je do Allahovog Poslanika, prislonio svoja koljena uz njegova, a svoje ruke stavio na svoja stegna i rekao: “O, Muhammede, obavijesti me šta je to islam?” Poslanik reče. “Islam je da posvjedočiš da nema boga osim Allaha i da je Muhamed Njegov poslanik, da obavljaš namaz, da daješ zekat, da postiš mjesec ramazan i da obaviš hadždž Ka’bi ako si u mogućnosti.” Ovaj mu odgovori: “Istinu si rekao.” Omer, radijallahu anhu, je rekao: “Začudili smo se: pita ga, pa mu potvrđuje.” Čovjek, potom, reče: “Obavijesti me o tome šta je iman?” Allahov poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovori: “Iman je da vjeruješ u Allaha, Njegove meleke, knjige, poslanike, Sudnji dan i u određenje dobra i zla. Čovjek reče: “Istinu si rekao. Obavjesti me o tome šta je ihsan/dobročinstvo.” Poslanik reče: “Ihsan je da obožavaš Allaha kao da Ga vidiš, jer ako Ga ne vidiš, On tebe vidi. “Istinu si rekao“, kazao je čovjek a potom je rekao: “Obavjesti me o Sudnjem danu.” Allahov Poslanik je rekao: “Onaj kojeg pitaš ne zna o tome više od onoga koji pita.” Čovjek, zatim, reče: “Obavjesti me o njegovim predznacima.” Allahov Poslanik je kazao: “Da robinja rodi svoju gospodaricu i da vidiš gole, bose, siromašne čobane kako se nadmeću u izgradnji visokih zgrada.” Omer, radijallahu anhu, je rekao: “Zatim je čovjek otišao, a nakon toga Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mi reče: “Omere, znaš li ko je čovjek koji me je pitao?” Rekao sam: “Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju” Onda Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: “To je bio Džibril, došao vam je da vas poduči vašoj vjeri.”

U ovom hadisu imamo dokaze o ruknovima islama, imana i ihsana. His statement Riječi Poslanika: “Onaj kojeg pitaš ne zna o tome više od onoga koji pita”, dokaz su da samo Allah zna kada će nastupiti Sudnji

Riječi Poslanika “da robinja rodi svoju gospodaricu”, znače:

Proširit će se neposlušnost roditeljima.

Doći će vrijeme kada će biti puno robova.

Izokrenut će se stanje zajednici.

Robovlasnici će ženiti svoje robinje i s njima imati djecu, koja će postati gospodari nakon svojih očeva, pa će biti gospodari svojih majki.

“Da vidiš gole, bose, siromašne čobane kako se nadmeću u izgradnji visokih zgrada” – el-Aletu znači siromasi. “Kako se nadmeću u izgradnji visokih zgrada” – znači da će se njihovo stanje izokrenuti iz siromaštva u ogromno bogatstvo.

Koristi Džibrilovog hadisa

1. Učenik mora ispuniti šest prava: prema sebi, prema svojim šejhovima, mjestu na kojem stječe znanje, kolegama učenicima, knjizi koju izučava i znanju koje stječe.

Pravo prema sebi. Stjecanje znanja je ibadet i iziskuje da mu se pristupi iskreno i slijedeći sunnet. Onaj koji stječe islamsko znanje treba slijediti put odabranih generacija, odlikovati se bogobojažnošću, svjestan da ga Allah nadzire, širokogrudan prema drugima, da se ne oholi, da bude skroman i zadovoljan s onim što ima, da izgleda kako dolikuje znanju koje uči, uljudan, častan, da izbjegava luksuz i sjela dokoličara, da bude postojan i provjerava ono što čuje prije negoli prihvati i prenese dalje. Zatim, onaj koji uči islamsko znanje treba se dolikovati visokim ambicijama, neumoran u stjecanju znanja i putovanju radi toga, da su trudi da zapisuje i memorizira znanje koje uči, da ponavlja naučeno, da uči kako iz pćih pravila ekscerpirati zaključak u konkretnim pitanjima, da je posvećen molitvi Allahu, da čuva emanet znanja, da bude istinoljubiv.

Onaj koji stječe islamsko znanje trea znati da su njegov džennet riječi “ne znam”, da dobro čuva glavnica svog imetka – a glavnica učenikovog imetka je vrijeme, da se trudi steći široko opće obrazovanje i kulturu, da nauči kako sažeti obimna djela, kada čita da posveti pažnju ispravljanju grešaka. Naročito je važno da zna postaviti pitanje kako treba, da pažljivo sluša, razumijeva i primjenjuje, da se ne upušta u besplodne rasprave, da ponavlja ono što je naučio. Najbolje je da se posveti izučavanju Kur’ana i sunneta i nauka koje pomažu njihovom razumijevanju, nastojati da u svakoj oblasti postigne što više. Primjena i provođenje u praksi onoga što nauči posebno je značajno. Ne treba da žudi za vođstvom, slavom, ovosvjetskim dobrima.

Zekat na znanje je da zastupa istinu pozivajući na dobro i odvrćajući od nevaljalog, strogo vodeći računa da njegovo djelovanje bude konstruktivno, a ne destruktivno. Treba širiti znanje koje je naučio, biti koristan i pomagati druge u dobru.

Učenik islamskog znanja treba da ima ponos, da se ponaša odgovorno prema znanju koje nosi, treba biti ljubazan, ali da nikome ne povlađuje na štetu vjere; zatim da se ne uzdiže nad drugima, da ne žuri da se ističe sa nedovoljnim znanjem, da ima pravilan odnos prema grešci učenog čovjeka i razilaženju među ulemom. Također, da se zna oduprijeti vjerskim nejasnoćama, da odbaci sektašenje i stranačke pristranosti.

Pravo prema šejhovima. U odnosu prema šejhovima ljudi s dijele na tri grupe, dvije su otišle u dijametralne krajnosti, a jedna se postavlja na isparavan način. Na stranicama koje slijede govorit ćemo i o tome kako se prvi put širk na zemlji pojavio jer su ljudi pretjerali u poštovanju dobrih i pobožnih Allahovih robova.

Pravo prema mjestu na kojem stječe znanje.

Pravo prema kolegama učenicima. Uzvišeni je rekao: “Vi ste najbolji narod koji se ikada pojavio među ljudima”, a Allahov Poslanik je rekao: “Nećete biti pravi vjernici dok ne budete voljeli svome bratu ono što volite sebi.”

Pravo prema knjizi koju izučava. Učenik mora da čuva knjige od uništenja i oštećenja, jer su knjige Allahova blagodat koju nam je podario.

Pravo prema znanju koje stječe. Pravo prema znanju koje stječemo jest da učimo precizno, da naučeno konstantno ponavljamo, da radimo po onome što smo naučili, jer je onaj koji nauči dužan da naučeno primjenjuje u praksi, a potom i da druge poziva. Znanje je blagodat na kojoj treba biti zahvalan Allahu, dželle šanuhu.

2. Da postavlja pitanja na lijep način, a jedan od adaba postavljanja pitanja jest da postavlja korisna pitanja.

3. Učenik islamskog znanja treba paziti da njegova odjeća i fizički izgled budu uredni.

4. Nakon smrti Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, nije ispravno reći “Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju”, nego treba kazati samo “Allah najbolje zna”.

Treće načelo je spoznaja Poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. On je Muhammed ibn Abdullah ibn Abdul-Muttalib ibn Hašim. Hašim je od Kurejšija, Kurejšije su Arapi, a Arapi su potomci Ismaila sina Ibrahima el-Halila, neka je na njega i na našeg Poslanika mir i spas .

Živio je šezdeset i tri godine – četrdeset godina prije poslanstva, a dvadeset i tri kao vjerovjesnik i poslanik. Vjerovjesnikom je postao time što mu je objavljeno “ikre”, a poslanikom time što mu je objavljivljena sura “El-Muddesir .”

Njegov rodni grad je Mekka a hidžru je učinio u Medinu.

Ovaj pasus daje nam određene podatke o Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem. U njemu saznajemo Vjerovjesnikovo ime, porijeklo, koliko je živio i nešto o njegovoj poslaničkoj misiji.

Neophodno je da o Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, znamo:

Ime i porijeklo:

On je Muhammed, sin Abdullaha, sina Abdulmuttalibovog, sina Hašimovog. Hašim je iz plemena Kurejš, a rapskog plemena koje potječe od Ismaila sina Ibrahimovog, alejhimas-selam.

Životni vijek:

Živio je šezdeset i tri godine, od toga četrdeset godina prije poslanstva i dvadeset i tri nakon poslanstva.

Njegova poslanička misija dijeli se na:

Mekanski period i trajao je trinaest godina.

Medinski period koji je trajao deset godina.

Da li je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, vjerovjesnik ili poslanik? Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, je i vjerovjesnik i poslanik. Vjerovjesnikom je postao primivši objavu “ikre”, a poslanikom je postao primivši objavu “el-Muddesir”.

Nekoliko podataka iz Vjerovjesnikove sire:

Naglasak u mekanskom periodu dave je bio na pozivanje u tevhid, odvrćanje od širka i iskreno ispovijedanje vjere isključivo Allahu, dželle šanuhu. Taj period dave je trajao trinaest godina.

Nakon tog perioda Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, je njegov Gospodar naredio da učini hidžru/preseljenje u Medinu u kojoj je nastavio pozivati u tevhid, ali pore toga, u medinskom periodu dave objavljeni su svi preostali vjerski propisi poput detaljnog uređenja ubadata, muamelata i općih životnih i društvenih pitanja.

Činjenica da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, i u ovom periodu nastavio pozivati u tevhid i tako sve do preseljenja na bolji svijet, dokaz je protiv onih koji goovre da se izučavanju tevhida ne treba posvećivati posebna pažnja i da je za tu temu dovoljno da se izdvoji nekoliko minuta.

Allah ga je poslao da upozorava na širk i poziva u tevhid. Dokaz za ovo su riječi Uzvišenog :

“O ti, pokriveni! Ustani i opominji! I Gospodara svoga veličaj! I haljine svoje očisti! I kumira se kloni! I ne prigovaraj držeći da je mnogo! I radi Gospodara svoga trpi!”

“Ustani i opominji!” – Znači: upozoravaj na opasnost širka i pozivaj u tevhid .

“I Gospodara svoga veličaj!” – Znači: veličaj ga ispoljavajući Njegovu jedinstvo (tevhid) .

“I haljine svoje očisti!” – Znači: očisti svoja djela od širka .

“I kumira se kloni!” – Znači: ostavi ih i ogradi se od njih i onih koji im robuju .

U ovo je pozivao deset godina, a onda mu se desio miradž (uzdignut je na nebo) gdje mu je propisano pet dnevnih namaza. U Mekki je klanjao tri godine, a zatim mu je naređena hidžra u Medinu.

Iz riječi autora *“onda mu se desio miradž (uzdignut je na nebo)”* izvlačimo sljedeće pouke:

1. Naša je obaveza da čvrsto vjerujemo i smatramo istinitim sve o čemu nas je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, obavijestio iz svijeta božanskih tajni/gajba.
2. Obavljanje pet dnevnih namaza je izuzetno važno, s obzirom da je Allah, dželle šanuhu, njihovu obligatnost propisao na nebu.

Hidžra se dijeli na:

Hidžra je preseljenje iz mjesta širka u mjesto islama. Ovom ummetu je obaveza da se iseljava

iz mjesta u kojima vlada mnogoboštvo u mjestu u kojima vlada islam. Propisanost hidžre ostaje važiti do Sudnjeg dana, a dokaz za to su riječi Uzvišenog Allaha: “Kada budu uzimali duše onima koji su se prema sebi ogriježili, meleki će upitati: “Šta je bilo s vama?” – “Bili smo potlačeni na zemlji”- odgovorit će. “Zar Allahova zemlja nije bila prostrana i zar se niste mogli nekud iseliti?”- reći će meleki, i zato će njihovo prebivalište biti džehennem, a užasno je on boravište. Samo nemoćnim muškarcima, i ženama, i djeci, koji nisu bili dovoljno snalažljivi i nisu znali put, Allah će, ima nade, oprostiti jer Allah briše grijehe i prašta.” I, također, dokaz je ovaj ajet: “O robovi Moji koji vjerujete, Moja Zemlja je prostrana, zato samo Mene obožavajte”.

El-Begavi, Allah mu se smilovao, je rekao: “Povod obajve ovog ajeta jesu muslimani Mekke koji nisu učinili hidžru, pa ih Uzvišeni Allah na to poziva apelirajući na njihov iman”. Dokaz iz sunneta za hidžru su riječi Poslanika, sallallahu alejhi ve selem: “Hidžra neće prestati važiti sve dok ne prestane važiti tevba, a tevba neće prestati važiti sve dok sunce ne izađe sa zapada.”

1. Hidžra iz Mekke u Medinu i ovo je završeno o oslobođenjem Mekke

2. Hidžra iz nevjerničke sredine u vjerničku i ovo traje do Sudnjeg dana.

3. Hidžra / napuštanje svega što je Allah zabranio. Tj. napuštanje određenih djela, osoba, vremena i mjesta.

Djela: Sve što je Allah zabranio, naročito širk.

Osobe: nevjernici, munafici i sl.

Vremena: ona koja navjernici veličaju i proslavljaju.

Mjesta: nevjerničkih svetkovina.

Tevba prestaje važiti u dva slučaja:

1. Izlazak sunca za zapada.

2. Smrt. “Uzaludno je kajanje onih koji čine hrdava djela, a koji, kad se nekom od njih približi smrt, govore: “Sad se zaista kajem!”, a i onima koji umru kao nevjernici. Njima smo bolnu patnju pripremili.”

Poslanik je rekao: “Nema hidžre nakon oslobođenja.” Pod tim se misli na oslobođenje Meke i to je dokaz da Mekka više neće postati nevjernička sredina.

(1) Šejh Ibn Usejmin, Allah mu se smilovao, je rekao: “Obaveznost zekata propisana je u Mekki, ali nije bio određen nisab niti na koje vrste se izdvaja, pa su nisab i vrste određene u Medini.”

(2) Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, umro je desete godine po hidžri i ukopan je u sobi Aiše, radijallahu anha.

(3) “Zaista, nema dobra na koje ova vjera ne upućuje i nema zla na koje ne upozorava” – Naša je dužnost da vjerujemo i svjedočimo kako je Vjerovjesnik, sallallahu ajehi ve sellem, ispunio emant i prenio Poslanicu, iskreno usmjeravao ummet dobru, borio se na Allahovom putu istinskim džihadom, ostavio nas na bijelom putu na kojem je noć jasna poput dana i sa kojeg može skrenuti samo onaj ko je upropašten.

A kada se nastanio u Medini, naređeni su mu ostali propisi kao što su zekat(1), namaz, hadž, džihad, ezan, naređivanje dobra, odvrćanje od zla i drugi islamski propisi .

Tome se posvetio deset godina, nakon čega je preselio na ahiret(2), no njegova vjera ostaje i dalje. Zaista, nema dobra na koje ova vjera ne upućuje i nema zla na koje ne upozorava. Dobra na koja upućuje su: tevhid i sve ono što voli Allah i čime je zadovoljan. A zlo na koje upozorava je: mnogoboštvo i sve ono što Uzvišeni Allah mrzi i s čim nije zadovoljan.(3)

Najveće zabrane

Veliki širk. On izvodi iz vjere.

Mali širk. On ne izvodi iz vjere.

Veliki grijesi. Veliki grijeh je sve za što je u šerijatu propisana posebna kazna.

Mali grijesi: sve što je zabranjeno, a za što nije propisana posebna kazna.

Allah ga je poslao cijelom čovječanstvu i naredio dvijema skupinama – džinima i ljudima – da mu se svi pokoravaju .

Dokaz za ovo su riječi Uzvišenog Allaha:

“Reci: “O ljudi, ja sam svima vama Allahov

poslanik...””(1)

Njime je Allah upotpunio vjeru .

Dokaz za to su riječi Uzvišenog: “Sada sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islam bude vjera.”(2)

Dokaz za njegovu smrt su riječi

Uzvišenog Allaha: “Ti ćeš, zacijelo, umrijeti, a i oni će, također, pomrijeti”.

Vjerovjesnik je poslan svim ljudima i njegovim psolanstvom svi prijašnji vjerovjesnici su prestali da važe, tako da se oni Židovi i kršćani u vrijeme Vjerovjesnika kao i oni u kasnijim razdobljima, koji su čuli za njegovu vjeru, a nisu je primili, smatraju nevjernicima, čak i pod pretpostavkom da ispovjedaju tačno ono s čime su došli Musa i Isa. Neki od dokaza za to su:

“Reci: "O sljedbenici Knjige, dođite da se okupimo oko jedne riječi i nama i vama zajedničke: da se nikome osim Allahu ne klanjamo, da nikoga Njemu ravnim ne smatramo i da jedni druge, pored Allaha, bogovima ne držimo!" Pa ako oni ne pristanu, vi recite: "Budite svjedoci da smo mi muslimani!"”

“Borite se protiv onih kojima je data Knjiga, a koji ne vjeruju ni u Allaha ni u onaj svijet, ne smatraju zabranjenim ono što Allah i Njegov Poslanik zabranjuju i ne ispovijedaju istinsku vjeru - sve dok ne daju glavarinu poslušno i smjerno.”

Rekao je Allahov Poslanik: “Tako mi Onoga u čijoj ruci je moja duša, nema Židova i kršćanina koji čuje za mene, pa ne povjeruje u mene, a da neće biti od stanovnika Vatre.”

(2) Ovaj ajet je dokaz zabranjenosti novotarija u vjeri.

Zaključak

(1) Svi ljudi će okusiti smrt. Potom će biti proživljeni na Sudnjem danu i tada će se obračunati njihova djela, pa će biti nagrađeni ili kažnjeni prema svojim djelima.

(2) Onaj koji poriče proživljenje i obračun nakon proživljenja je nevjernik zato što poriče i negira jedan od ruknova imana.

(3) Nuh, alejhis-selam, je bio prvi poslanik, a dokaz za to su riječi Uzvišenog Allaha: "Mi objavljujemo tebi kao što smo objavljivali Nuhu i vjerovjesnicima poslije njega..."

Prvi vjerovjesnik je Adem, a dokaz za to su riječi Poslanika, koji je, upitan da li je Adem bio vjerovjesnik, odgovorio: "On je bio vjerovjesnik s kojim je (Allah) razgovarao." Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, je i posljednji vjerovjesnik i posljednji poslanik. Dokaz za to su riječi Allaha, dželle šanuhu: "Muhammed nije otac nijednog od vaših ljudi, nego je Allahov poslanik i posljednji vjerovjesnik." Stoga je lažov i nevjernik svako onaj koji nakon Vjerovjesnika tvrdi da je vjerovjesnik ili poslanik, a i onaj koji mu povjeruje je nevjernik.

Ljudi će nakon smrti biti proživljeni a dokaz za to su ove Allahove riječi: "Od zemlje vas stvaramo i u nju vas vraćamo i iz nje ćemo vas po drugi put izvesti."

I riječi Uzvišenog: "Allah vas od zemlje poput bilja stvara, zatim vas u nju vraća i iz nje će vas sigurno izvesti."

A nakon proživljenja će biti pitani za svoja djela, a dokaz tome su riječi Uzvišenog: "...da bi, prema onome kako su radili, kaznio one koji rade zlo, a najljepšom nagradom nagradio one koji čine dobro."(1)

Onaj ko poriče proživljenje je nevjernik, a dokaz za to su riječi Uzvišenog Allaha: "Nevjernici tvrde da neće biti proživljeni. Reci: "Hoćete, Gospodara mi moga, sigurno ćete biti oživljeni, pa o onome što ste radili, doista, biti obavješteni." A to je Allahu lahko."(2)

Uzvišeni Allah je slao poslanike kao donosioce radosnih vijesti i opominjače, a dokaz za to su riječi Uzvišenog Allaha: "O poslanicima koji su radosne vijesti i opomene donosili, da ljudi poslije poslanika ne bi nikakva opravdanja pred Allahom imali..."

Prvi poslanik je bio Nuh, alejhis-selam, a posljednji Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem. Dokaz da je Nuh, alejhis-selam, bio prvi poslanik su riječi Uzvišenog Allaha: "Mi objavljujemo tebi kao što smo objavili Nuhu i vjerovjesnicima poslije njega..."(3)

Allah je svim ljudima naredio poricanje taguta i vjerovanje u Allaha. Ibn Kajjim, Allah mu se smilovao, kaže: “Tagut je sve ono prema čemu je odnos ljudi prešao granicu. Bilo da se radi o onome što obožava, ili onome što/koga slijedi, ili kome se pokorava”.

Svatom narodu kojem je Allah poslao poslanika, počev od Nuha pa do Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, je njegov poslanik naređivao da obožavaju Allaha Jednog, a zabranjivao im je da obožavaju taguta. Dokaz za ovo su riječi Uzvišenog: “Mi smo svakom narodu poslanika poslali: “Allahu se klanjajte, a kumira/taguta se klonite”!

Taguta ima veoma mnogo, a glavnih je pet: “Iblis, Allah ga prokleo, zatim svako onaj koga ljudi obožavaju a on je time zadovoljan, potom onaj koji poziva druge sebi da ga obožavaju, onaj koji tvrdi da zna nešto iz svijeta božanskih tajni (gajba), i onaj koji sudi po zakonu kojeg nije objavio Allah .

Dokaz za ovo su Allahove riječi: “U vjeru nije dozvoljeno silom nagoniti- pravi put se jasno razlikuje od zablude! Onaj koji ne vjeruje u šejtana, a vjeruje u Allaha- drži se za najčvršću vezu, koja se neće prekinuti...” A ovaj ajet pojašnjava značenje “nema drugog boga sem Allaha .”

U jednom hadisu stoji: “Kruna vjere je islam, njegov stub je namaz, a njegov vrhunac je džihad na Allahovom putu”.

Allah je slao poslanike i vjerovjesnike da donose radosne vijesti i da opominju. Svi su pozivali u tevhid i suprotstavljali se svim vrstama taguta i širka. Dokaz su riječi Uzvišenog:

“Mi smo svakom narodu poslanika poslali” – znači svakoj grupi ljudi: “Allahu se klanjajte” – dakle, ispoljavajte Mu tevhid, “a kumira/taguta se klonite” – znači: nemojte biti na strani taguta. Ovaj stil u arapskom jeziku je najpotpuniji zahtjev odricanja od širka i njegovih protagonista.

Allah je Svojim robovima naredio da poreknu tagute, a da vjeruju u Allaha, i prije očitovanja vjerovanja u Allaha, neophodno je prvo izraziti poricanje taguta:

“Onaj ko ne vjeruje u šejtana/taguta, a vjeruje u Allaha - drži se za najčvršću vezu, koja se neće prekinuti. - A Allah sve čuje i zna.”

Tagut je sve prema čemu ili prema kome čovjek ima pretjeran odnos, bilo da se radi o nečemu/necome što/koga obožava, poput kamenja i drveća; ili koga slijedi, poput pokvarenih učenjaka; ili kojima se pokorava, poput vladara koji su nepokorni Allahu.

Taguta ima mnogo, a glavnih je pet: “Iblis, Allah ga prokleo, zatim svako onaj koga ljudi obožavaju a on je time zadovoljan, potom onaj koji poziva druge sebi da ga obožavaju, onaj koji tvrdi da zna nešto iz svijeta božanskih tajni (gajba), i onaj koji sudi po zakonu kojeg nije objavio Allah.

Suđenje po onome što Allah nije objavio može biti:

Veliki kufr

Kufr ekber (veliki kufr): ako vjeruje da je zakon ljudi jednak ili bolji od Allahovog zakona.

Mali kufr

Kufr dune kufr (nevjerstvo koje ne izvodi iz vjere, nego je ustvari veliki grijeh): ako vjeruje da nije ispravno suditi po onome što nije objavio Allah, ali sudi po tome povodeći se za svojim prohtjevima ili zbog žudnje za položajem ili drugih razloga.

Završna riječ

Svim muslimanima preporučujem da posvete veliku pažnju ovom vrijednom djelu koje, unatoč kratkom obimu, sadrži veoma važne odgovore i pojašnjenja koja treba da zna svaki musliman i o čemu će biti ispitivan u kaburu.

Allah najbolje zna! Neka je salavat i selam na Muhammeda, sallallahu alejhi ve alihi ve sahbihi ve sellem.

Tabelarni prikaz djela Komentar Tri kaburska pitanja

Tri osnovna načela (to su ustvari ukratko tri pitanja koja će biti postavljane u kaburu) i njihovi dokazi. Zašto izučavamo tevhid? Zašto izučavamo tri osnovna načela? Koja je korist njihovog izučavanja?	Četiri pitanja iz sure Asr	Znanje	Spoznati Allaha, spoznati Njegovog Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, spoznati vjeru islam. (Tri osnovna načela)
		Djela	Znanje doziva djelo, pa ako mu se djelo ne odazove, znanje ode. Učenjak koji ne radi po znanju koje je stekao, bit će kažnjen prije idolopoklonika.
		Dava	Šartovi dave su: Iskrenost, šerijatsko znanje, poznavaje stanja onoga kojeg poziva, mudrost, sabur.
			Prvo i najvažnije u što se poziva jest tevhid, jer su tome pozivali svi vjerovjesnici i poslanici. Naveći stepen dave je pozivanje u tevhid i odvracanje širka.
	Tri pitanja (tri vrste tevhida)	Sabur	Biti strpljiv u izvršavanju Allahovih naredbi, poput namaza; biti strpljiv u suzdržavanju od onoga što je Allah zabranio, poput kamate; strpljivo podnositi teška i bolna iskušenja koja su nam određena, poput siromaštva.
			Strpljivost na putu stjecanja znanja, potom strpljivo prakticiranje naučenog, potom strpljivo pozivanje.
			Tevhid rububijje (Allah je jedini Tvorac i jedino On zaslužuje da mu se ibadet čini.) i tevhidul-esmai ves-sifat (tevhid u Allahovim lijepim imenima i savršenim svojstvima)
			Tevhidul-uluhijje (iskrenost): Allah nije zadovoljan da mu s eiko smatra ravnim i da mu se

	ikoga pridružuje u ibadetu, ni melek ni poslanik.
	Odricanje od širka i njegovih protagonista: srcem – da prezire nevjerstvo; jezikom – “ja se odričem onoga što vi obožavate”; fizički – neučestvovanjem u njihovim svetkovinama i proslavama, i neoponašanje nevjernika.

Tri osnovna načela (to su ustvari tri pitanja koja će biti postavljane u kaburu) i njihovi dokazi. Zašto izučavamo tevhid? Zašto izučavamo tri osnovna načela? Koja je korist njihovog izučavanja?	Zašto izučavamo tevhid	El-Hanifijetu: to je millet (zajednica vjernika) koji se oslobodio širka i koji je utemeljen iskrenosti i nepatvorenom monoteizmu
		Jezički: Tevhid je infinitiv glagola “vehhade-juvehhidu-tevhiden” i znači učiniti određenu stvar jednom, izdvojiti je od ostalih stvari. Terminološki: Tevhid je izdvajanje Allaha u rububijetu (stvaranju, vladanju i sl.), uluhijetu (obožavanju) i lijepim imenima i savršenim svojstvima. Tri vrste tevvida su:
		1. Tevhidur-rububijje: Izdvajanje Allaha u Njegovim djelima, ili izdvajanje Allaha u stvaranju, vladanju i održavanju stvorenog.
		2. Tevhidul-uluhijje: Izdvajanje Allaha u ibadetu.
		3. Tevhidul-esmai ves-sifati: Izdvajanje Allaha u osobinama kojima je sam Sdebe opisao u Svojoj Knjizi, ili Ga je tim osobinama opisao Njegov Poslanik, sallallahu aljehi ve sellem. A to biva na načinda potvrđujemo ono što je potvrđeno, a negiramo ono što je negirano, bez iskrivljivanja, bez odbacivanja, bez određivanja kakovosti i bez upoređivanja.
	Tri osnovna načela	Širk je obožavanje nekoga uz Allaha ili mimo Allaha, i to je najveći grijeh na Zemlji.
		Spoznaja Allaha: Ko je tvoj gospodar? Na koji način si spoznao Allaha? Gospodar je onaj kojem se čine ibadeti. Koje su vrste ibadeta? Koji je propis, s dokazom, za onoga koji neki ibadet vrši drugome mimo Allaha?
		Spoznaja Allaha s dokazom. Definicija islama. Koja su to tri nivoa vjere? Ruknovi islama? Objasni: definiciju šehadeta, ruknove imana, dijelove imana, ihsan, navedi dokaz za tri nivoa vjere? Predznaci Sudnjeg dana?

	Spoznaja Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, njegovog porijekla, gdje je rođen, koliko godina je živio, koja je njegova poslanica, njegovo rodno mjesto, mudrost njegovog poslanja, period pozivanja u tevhid, isra i miradž, gdje i kada je propisana obligatnost namaza, hidžra, mudrost i vrijeme hidžre. Kada su propisani ostali šerijatskli propisi? Koliko je trajala poslanička misija, kada je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, preselio na ahiret? Objasni temeljnu zadaću njegovog poslanstva, kako je poslan dvijema vrstama – džinima i ljudima, upotpunjavanje propisa i usavršavanje vjere.

Tri osnovna načela (to su, ukratko, tri pitanja koja će biti postavljane u kaburu) i njihovi dokazi. Zašto izučavamo tevhid? Zašto izučavamo tri osnovna načela? Koja je korist niibovog izučavanja?	Zaključak		Proživljenje poslije smrti, obračun za djela, nevjerstvo onoga koji poriče proživljenje, zadaća poslanika i njihova dava, prvi poslanik, posljednji poslanik, dva rukna tevhiida: poricanje taguta i vjerovanje u Allaha, definicija taguta, pet glavnih taguta, način odricanja od taguta, značenje la ilahe illallah, islam kao kruna vjere, namaz kao stub islama, džihad kao vrhunac vjere.	
	Vrste džihada	Džihad protiv samoga sebe		Ova vrsta džihada vodi se onako kako je spomenuto u suri el-Asr (Znanjem, primjenom znanja, pozivanjem drugihna Allahov put i strpljivim podnošenjm uznemiravanja na tom putu)
		Džihad protiv šejtana	Nejasnoće	Veliki širk (izvodi iz vjere) i Mali širk
				Inovacije u vjeri
			Strasti	Veliki grijesi (svaki prijestup za koji je propisana specifična kazna)
				Mali grijesi (svaki prijestup za koji nije propisana specifična kazna)

			Džihad protiv nevjernika i licemjera	Srcem, rječju/perom, imetkom i životom.
			Džihad protiv nasilnika, novotara i onih koji čine nevaljale stvari	Srcem, rječju/perom, uklanjanjem zla, ako je u poziciji da to učini
		Tagut	Tagut je sve prema čemu ili prema kome čovjek ima pretjeran odnos, bilo da se radi o nečemu/nekome što/koga obožava, poput kamenja i drveća; ili koga slijedi, poput pokvarenih učenjaka; ili nekoga kome se pokorava poput vladara koji su nepokorni Allahu. Taguta ima mnogo, a glavnih je pet: Iblis, Allah ga prokleo; zatim svako onaj koga ljudi obožavaju; potom onaj koji poziva druge sebi da ga obožavaju; onaj koji tvrdi da zna nešto iz svijeta božanskih tajni (gajba); onaj koji sudi po zakonu koji nije objavio Allah.	
Allah najbolje zna! Neka je salavat i selam na Muhammeda, njegovu porodicu i njegove ashabe.				

Test iz djela Komentar Tri kaburska pitanja i njihovidokazi

1. Naziv ove knjige je:
  - a. Komentar Tri kaburska pitanja i njihovi dokazi.
  - b. Komentar Tri vrste tevhida.
  - c. Oba naziva su ispravna.
2. Tri temeljna načela su zapravo tri kaburska pitanja:
  - a. Tačno.
  - b. Netačno.
3. U ovom djelu autor je uputio dovu za čitaoca na:
  - a. Dva mjesta.
  - b. Tri mjesta.
4. Djelo autora odlikuje se:
  - a. Razumljivim izrazima.
  - b. Postavljanjem općih teza koje potom detaljno pojašnjava.
  - c. Dokazima iz Kur'ana i sunneta.
  - d. Upućivanje dove za učenika.
  - e. Odgovor na nejasnoće.
  - f. Vrelikim brojem komentara na osnovno djelo.
  - g. Navođenjem važnih pitanja i davanjem odgovora na njih.
  - h. Allahovom voljom djelo je široko prihvaćeno.
  - i. Sve navedeno.
5. Osnovni tekst djela Tri kaburska pitanja možemo podijeliti na:
  - a. pet dijelova,
  - b. šest dijelova.
6. Izučavanje tevhida je:
  - a. Stoga obaveza svakog pojedinca.
  - b. Obaveza jedne grupe muslimana.
7. Dokaz za četiri pitanja je:
  - a. Sura el-Asr.
  - b. Sura Ihlas.
8. Onaj koji je spoznao pravi put, a ne slijedi ga sličan je:
  - a. Židovima.

- b. Kršćanima.
  - c. Sve navedeno.
- 9. Sabur se dijeli na:
  - a. Dvije vrste.
  - b. Tri vrste.
- 10. Prema imamu Šafiji sura Asr je:
  - a. Dovoljan dokaz ljudima.
  - b. Dovoljna da zamijeni sve druge sure.
- 11. Ko priznaje jednu vrstu tevhida, a ne priznaje ostale, nije istinski monoteist:
  - a. Tačno.
  - b. Netačno.
- 12. Od mnogoboštva i njegovih protagonista odričemo se:
  - a. Srcem, jezikom i fizički.
  - b. Odricanjem od širka i onih koji ga čine.
  - c. Sve navedeno.
- 13. Pod Allahovim riječima “Mesdžidi (džamije) su Allaha radi” misli se na:
  - a. dijelove tijela na kojima se čini sedžda.
  - b. Tlo na kojem se čini sedžda.
  - c. Sve navedeno.
- 14. Metoda selefa je:
  - a. Prvo sagledavanje dokaza, potom formiranje ubjeđenja.
  - b. Prvo formiranje ubjeđenja, potom njegovo dokazivanje.
- 15. Učenjaci koji su skrenuli na stranputicu liče na:
  - a. Židove.
  - b. Kršćane.
- 16. Muslimanski pobožnjaci koji su skrenuli na stranputicu liče na:
  - a. Židove.
  - b. Kršćane.
- 17. Tri pitanja su ustvari tri osnovna načela:
  - a. Tačno.
  - b. Netačno.
- 18. Dova se dijeli na:
  - a. Dovu ibadetom i dovu molbom.
  - b. Dovu stanja i dovu riječi.
- 19. Dova molbom dijeli se na:
  - a. Dvije vrste.

- b. Četiri vrste.
- 20. U odnosu prema uzrocima ljudi se dijele na:
  - a. Dvije krajnosti i ispravan odnos.
  - b. Na veliki i mali širk, i dozvoljene uzroke.
- 21. Traženje izbavljenja iz nevolje/istigaset od stvorenja je:
  - a. Dozvoljeno u svakom slučaju.
  - b. Dozvoljeno ako je to kadar učiniti.
  - c. Dozvoljeno ako je kadar da to učini, ali uz ispunjavanje četiri uslova.
- 22. La ilahe illallah znači:
  - a. Allah je kadar da stvara.
  - b. Samo se Allah obožava.
  - c. Nema istinskog boga osim Allaha.
  - d. Sve navedeno.
- 23. Zbližavanje religija je:
  - a. Dozvoljeno.
  - b. Veliki grijeh.
  - c. Nevjerstvo.
- 24. Opći dokazi Allahovog postojanja su:
  - a. Mnogoborojni.
  - b. Ima ih četiri.
- 25. Meleki imaju srce:
  - a. Da.
  - b. Ne.
- 26. Iman je opći pojam, a tevhid je dio općeg značenja pojma iman:
  - a. Tačno.
  - b. Netačno.
- 27. Ruknova imana ima:
  - a. Pet.
  - b. Šest.
  - c. Osam.
- 28. Mnogobošci neke ibadete upućuju Allahu:
  - a. Tačno.
  - b. Netačno.
- 29. Onaj koga obožavaju mimo Allaha iako on s tim nije zadovoljan:
  - a. Naziva se tagutom.
  - b. Ne naziva se tagutom.

30. Vjerovanje da samo Allah upravlja svemirom i da samo On daje kišu je:
  - a. Tevhidul-uluhijje.
  - b. Tevhidur-rububijje.
  - c. Tevhidul-esmai ves-sifat.
31. Temelje tevhida ruši:
  - a. Veliki širk.
  - b. Mali širk.
  - c. Novotarija u vjeri.
32. Najveća obaveza je dobročinstvo prema roditeljima:
  - a. Tačno.
  - b. Netačno.
33. Najveći grijesi su blud i ubistvo osobe koja nije nikoga ubila:
  - a. Tačno.
  - b. Netačno.
34. Miradž je putovanje Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, iz Mekke u Bejtul-Makdis:
  - a. Tačno.
  - b. Netačno.
35. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je poslan:
  - a. Samo svom narodu.
  - b. Svim ljudima i džinima.
36. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je:
  - a. Umro.
  - b. Vjerovjesnici ne umiru.
37. Poricanje proživljenja je:
  - a. Veliki kufr.
  - b. Mali kufr.
38. Nakon oslobođenja Mekke:
  - a. Hidžra više nije propisana.
  - b. Hidžra je propisana do Sudnjeg dana.
39. Vjera svih poslanika je:
  - a. Jedna.
  - b. Različita.
40. Hidžra je:
  - a. Preseljenje iz nemuslimanske sredine u muslimansku sredinu.
  - b. Ostavljanje onoga što je Allah zabranio; sve navedeno.
41. Islamska vjera je upotpunjena, ostali su samo snovi dobrih ljudi:

- a. Tačno.
  - b. Netačno.
42. Ibadet nekome mimo Allaha je:
- a. Veliki širk.
  - b. Mali širk.
43. Neophodno je napraviti razliku u propisu djela i propisu počinioaca djela:
- a. Tačno.
  - b. Netačno.
44. Prvi vjerovjesnik bio je:
- a. Nuh, alejhis-selam.
  - b. Adem, alejhis-selam.
45. Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, je:
- a. Vjerovjesnik.
  - b. Poslanik.
  - c. I vjerovjesnik i poslanik.

Poveži tekst iz kolone A sa tekstom iz kolone B

Kolona A			Kolona B
Jezički tevhid znači		1	Tri vrste tevhida
Terminološki tevhid znači		2	Vjerovanje u sve što će se desiti nakon smrti.
Tevhid uluhijje je		3	Očitovanje jezikom, vjerovanje u srcu, djelovanje tjelesnim organima i udovima. Povećava se s pokornošću, a smanjuje s nepokornošću.
Tevhid rububijje je		4	Islam, iman, and ihsan
Tevhidul-esmai ves-sifat je		5	Allahu i mimo Alaha
Hanifijjet je		6	Obligatno, dozvoljeno i zabranjeno
Prvo obraćenje u		7	Šerijatski i osjetilno.

vokativu i prva naredba u Kur'anu je			
Suparnik je		8	Tri pitanja u kaburu
Hašje/bogobojažnost		9	Znanje, djelovanje, dava, sabur.
Tevekkul/oslonac na Allaha		10	Iskrenost u namjeri i činjenje ibadeta u skladu sa sunnetom.
Dva uslova da bi ibadet bio primljen su		11	To je iskreni oslonac na Allaha uz poduzimanje uzroka
Četiri pitanja, ukratko, su		12	To je strah baziran na spoznaji o veličini i savršenoj moći onoga kojeg se boji.
Tri pitanja, ukratko, su		13	Koji je sličan, s kojim se upoređuje ili s kojim se ravna.
Tri osnovna načela, ukratko, su		14	U suri Bekare
Uzroci se dijele na		15	Millet, grupa ljudi, koja se odriče širka i svoju vjeru temelji na iskrenom ispoljavanju vjere Allahu i tevidu.
Vrste zavjeta su		16	Izdvajanje Allaha u imenima i svojstvima kojima je opisao Sebe ili ga je time opisao Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, potvrđivanjem onoga što Mu je potvrđeno i negiranjem onoga što Mu je negirano.
Vrste zebha/klanja su		17	Izdvajanje Allaha u ibadetu.
Strah od Allah dijeli se na		18	Izdvajanje Allaha u stvaranju, vladanju i održavanju.
Islam		19	Izdvajanje Allaha u svemu u čemu je jedinstven.
Nivoi vjere su		20	Znači učiniti određenu stvar

			jednom, izdvojiti je od ostalih stvari.
Iman je		21	Izlazak sunca sa zapada ili smrt.
Vjervanje u Sudnji dan obuhvata		22	Sve ono prema čemu je odnos ljudi prešao granicu. Bilo da se radi o onome što obožava, ili onome što/koga slijedi, ili kome se pokorava.
Odricanje od širka upotpunjava se s		23	Tevhidur-rububijje, tevhidul-uluhijje, tevhidul-esmai ves-sifat i odricanje od širka i njegovih protagonista.
Tevba se ne prima kada		24	Predanost Allahu ispoljavanjem tevhida, pokoravanje Njemu, odricanje od širka i njegovih protagonista.
Tagut je		25	Ono što se obožava mimo Allaha, poput idola.

Sadržaj

1	Uvod	4
2	Četiri pitanja	7
3	Tri pitanja	12
4	Važnost izučavanja tevhida	16
5	Tri osnovna načela	17
6	Zaključak	44
7	Sažetak knjige u formi tabele	47
8	Test iz djela Komentar Tri kaburska pitanja	51
9	Sadržaj	59

Četiri pravila u vezi širka

القواعد الاربعة - اللغة البوسنية

Autor komentara: šejh Hejsem Serhan

Voditelj web-stranice:
<http://attasseel-alelmi.com>

Prijevod na bosanski jezik: Abdullah Nasup

Prvo izdanje na bosanskom jeziku.

Sva prava zadržava autor, a ko želi prevesti ili štampati ovu knjigu da bi je dijelio besplatno neka se obrati autoru na e-mail:

islamtorrent@gmail.com

Knjiga je vakuf i njena prodaja nije dozvoljena

الكتاب وقف لله تعالى و لا يجوز بيعه

Uvod

Bismillahir-rahmanir-rahim!

Hvala Allahu, Njega hvalimo, od Njega pomoć i oprost tražimo. Utječemo se Allahu od zla naših duša i naših loših djela. Koga Allah uputi, niko ga u zabludu ne može odvesti, a koga Allah u zabludi ostavi, niko ga na Pravi put ne može uputiti.

Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha Jedinog, koji nema sudruga, i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i poslanik.

Djelo Četiri pravila je drugo djelo iz oblasti akide koje izačavaju studenti islamskog znanja. Razlozi izučavanja ovog djela, iako je veoma kratko, su:

Učenjaci savjetuju da se ovo djelo izučava.

Izučavanjem ovog djela povodimo se sa prijašnjim učenjacima.

Ovo djelo sadrži snažne odgovore na nejasnoće onih koji čine širk u našem vremenu.

Ovo djelo je rezime djele Kešfuš-šubuhat.

Započinjemo izučavanje ovog djela prije djela Kešfuš-šubuhat kako bi učeniku bile otklonjene sve eventualne nejasnoće.

**Podjela sadržaja djela Četiri pravila
Ovo djelo možemo podijeliti na
sljedeće cjeline:**

Uvod (Pojam
istinske sreće).

Značaj izučavanja
tevhida.

Četiri pravila.

Prvo: Uvod – Pojam istinske sreće

**U ime Allaha,
milostivog,
samilosnog!(1)
Molim Allaha,
Plemenitog,
Gospodara Arša
veličanstvenog da te
uzme za štíćenika i
na dunjaluku i na
ahiretu(2), i da te
učini blagoslovljenim
gdje god bio.(3)**

**(1)Razlozi zbog kojih je autor ovo djelo
započeo bismillom:**

Povodeći se za Allahovom Knjigom, Njegovim poslanicima i vjerovjesnicima, alejhimus-selam.

Uzimajući za uzor prijašnje učenjake koji su prakticirali da svoja djela započinju pisanjem bismille.

Čineći teberruk – nadajući se se bereketu – spominjanjem Allahovog imena.

(2) Nakon bismille, autor je po običaju, započeo dovom učeniku, što je znak da je veoma volio one koji izučavaju islamsko znanje

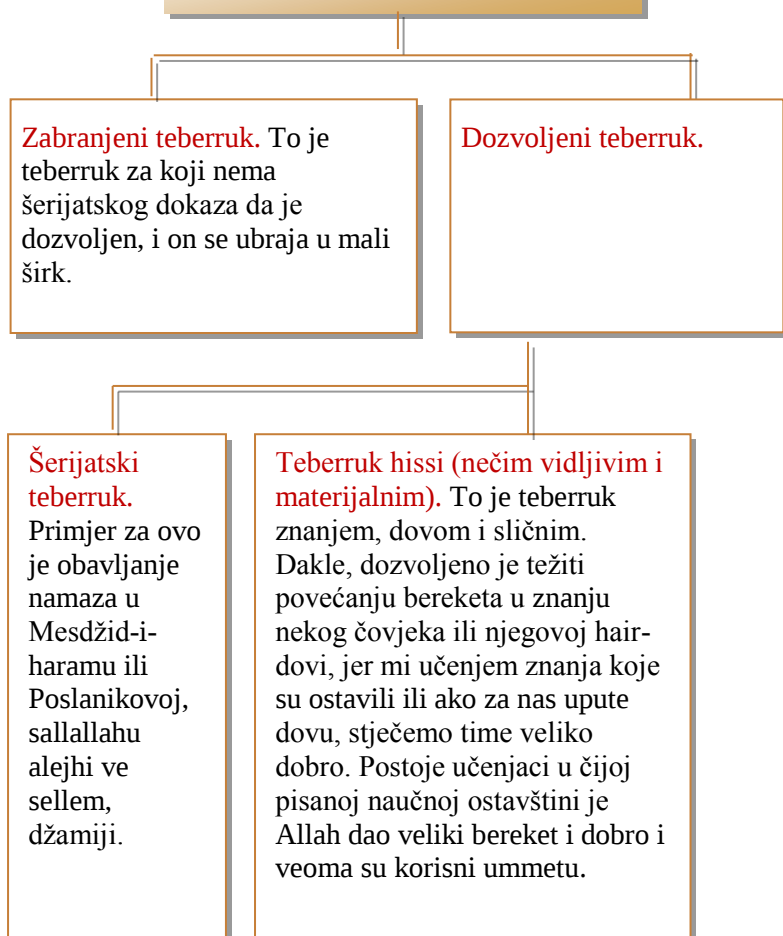
(3) Allahove evlije su oni koji posjeduju iman i takvaluk (bogobožnost). Šejhul-islam Ibn Tejmijje je rekao: “Allahov je štíćenik svaki onaj koji vjeruje i bogobožan je.” Dokaz za ovu tvrdnju šejhul-islama su riječi Uzvišenog Allaha: “I neka se ničega ne boje i ni za čim neka ne tuguju Allahovi štíćenici, ni koji budu vjerovali i koji se budu Allaha bojali.”

Bereket je rast i povećanje.

Teberruk je traženje bereketa (povećanja blagodati).

Mubarek (blagoslovljen) je onaj koji koristi gdje god je prisutan.

Teberuk se dijeli na:

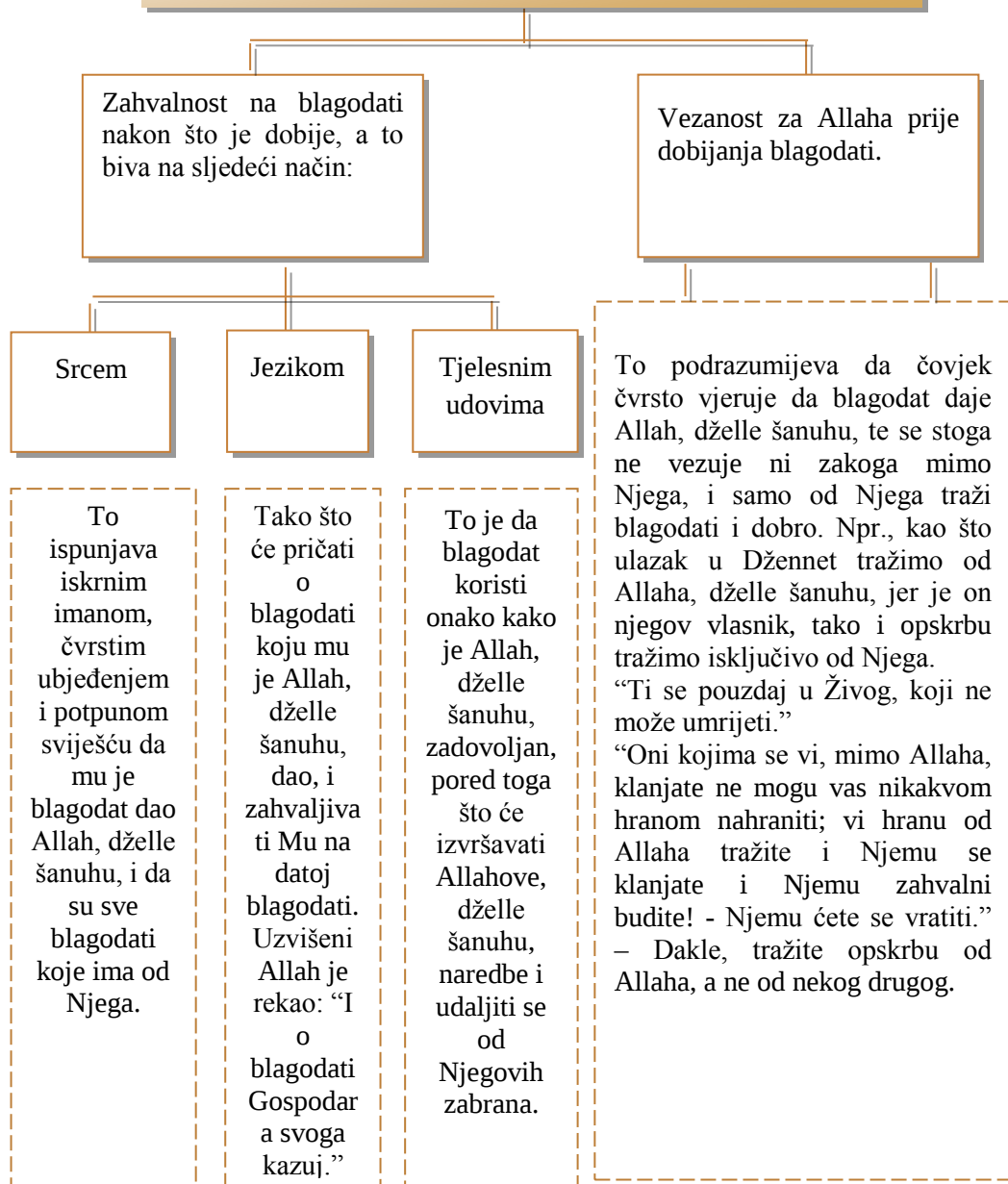

Molim Ga da te učini od onih koji zahvaljuju na datim blagodatima, (1)

(1) Blagodat je iskušenje, za što postoje brojni dokazi, a neki od njih su: “Mi vas stavljamo na kušnju i u zlu i u dobru i Nama ćete se vratiti.” “I kad Sulejman vidje da je prijesto već pored njega postavljen, uzviknu: ‘Ovo je blagodat Gospodara moga, koji me iskušava da li ću zahvalan ili nezahvalan biti. A ko je zahvalan - u svoju je korist zahvalan, a ko je nezahvalan - pa, Gospodar moj je neovisan i plemenit.’” “Čovjek, kada Gospodar njegov hoće da ga iskuša pa mu počast ukaže i blagodatima ga obaspe, rekne: ‘Gospodar moj je prema meni plemenito postupio!’”

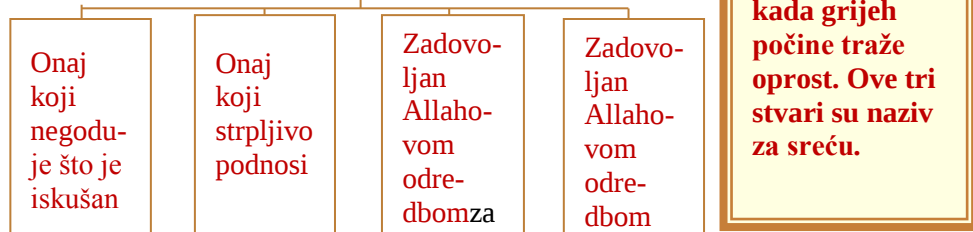
U hadisu se navodi priča o trojici ljudi iz Beni Israila kojima je Allah dao blagodat želeći da ih iskuša kako će postupiti.

Blagodat je vezana za tevhid rububijjet i tevhid uluhijjet, a dijeli se na dva dijela:

(1) Strpljivost je vadžib jepo konsenzusu ummeta.

U odnosu prema iskušenjima koja ih zadese, ljudi se dijele na četiri vrste:

1. Negodovanje i nezadovoljstvo zbog datog iskušenja nije dozvoljeno i to je veliki grijeh, a manifestira se:

Negodovanje srcem: Neki ljudi, kako objašnjava Ibn Kajjim, ne usuđuju se da jezikom izuste, ali u svojim srcima kriju nezadovoljstvo prema svome Gospodaru. Oni svojim srcem govore da im je njihov Gospodar učinio nepravdu, da mu je nešto uskratio i slično. Onaj ko se spasi od ovog osjećaja u srcu, spasio se velike nedaće.

Negodovanje i nezadovoljstvo jezikom: tako što kada ga pogodi nedaća vrišti, viče, nariče, kuka, jauče, proklinje, priziva propast na sebe, psuje i tome slično.

Negodovanje i nezadovoljstvo tjelesnim udovima: tako što se udara po tijelu ili cijepa odjeću sa sebe ili čupa kosu, ili čini druge slične stvari.

2. Sabur/strpljivo podnošenje iskušenja. Dužnost je, po konsenzusu ummeta, da onaj koji bude iskušan strpljivo podnosi iskušenje, a to se manifestira srcem, jezikom i tjelesnim udovima. Imam Ahmed je rekao: “Sabur seu Kur’anu spominje na preko sedamdeset mjesta i prema konsenzusu ummeta musliman mora biti strpljiv. Strpljivost je pola imana, jer iman se dijeli na dva dijela: jedan dio je strpljivost, a drugi dio zahvalnost.” (Vidjeti: Medaridžus-salikin)

3. Biti zadovoljan odredbom. To je pohvalno iskušaniku i stepen je iznad sabura.

4. Zahvalnost. Najpotpuniji je i najuzvišeniji stepen i pohvalno je da se vjernik odlikuje njime.

Drugo: Četiri pravila i značaj izučavanja tevvida

Znaj Allah te uputio na pokornost Njemu da el-hanifijetu (pravovjernost) Ibrahimova alejhis-selam, vjera zahtijeva da obožavaš Allaha iskreno mu ispovijedajući vjeru, kao što Uzvišeni kaže: “Džine i ljude sam stvorio samo da mi robuju.”⁽¹⁾ (sura ez-Zarijat, 56)

Kad shvatiš da te Allah stvorio da mu ibadetiš, onda znaj da se ibadet ne naziva ibadetom osim kroz tevhid, kao što se namaz ne naziva namazom osim sa abdestom. Tako da ako u ibadetu ima širka onda on nije ispravan, kao što nije ispravan abdest poslije obavljene nužde .

Kada spoznaš da ibadet biva pokvaren i djela poništena ako se u tome nađe bilo kakav oblik širka, te čovjek zbog toga završi s vječnim boravkom u Vatri, znat ćeš da je za tebe najvažnija spoznaja tog pitanja, kako bi te Allah sačuvao od upadanja u tu zamku zvanu širk Allahu. Uzvišeni Allah o tome kaže: “Zaista Allah neće oprostiti da mu se širk čini, a oprostiti će drugo mimo toga kome hoće”.

A to ćeš postići kroz spoznaju četiri pravila koja je Uzvišeni Allah spomenuo Svojoj Knjiži.

Prvo pravilo: Trebaš shvatiti da su nevjernici protiv kojih se borio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, priznavali da je Allah stvoritelj i upravitelj, ali ih to nije uvelo u islam. Dokaz su Njegove riječi: “Reci: ‘Ko vas opskrbljuje iz neba i iz zemlje, ili ko daje sluh i vid, ko izvodi živo iz mrtvog i mrtvo iz živog i ko upravlja svim stvarima.’, reći će: ‘Allah.’, pa reci: ‘zašto se onda ne borite?’”⁽²⁾ (sura Junus, 31)

⁽¹⁾U ovom pasusu autor objašnjava zašto je važno da izučavamo tevhid.

⁽²⁾Nevjernici u čijoj sredini se pojavio Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, priznavali su tevhidur-rububijjet, ali se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uprkos tome borio protiv njih, jer spor između njih je bio oko tevhidul-uluhijjeta. I, svako ko upućuje neki oblik ibadeta nekome drugom mimo Allaha, dželle šanuhu, je mušrik, nevjernik.

Drugo pravilo: Oni (mekanski mušrici) su govorili: “Mi im upućujemo dove i obraćamo im se samo radi traženja bliskosti i šefata/zagovorništva.” Dokaz da su se obraćali radi traženja bliskosti su riječi Uzvišenog: “Oni koji su mimo Njega uzeli zaštitnike: ‘Mi im se ne molimo osim da nas učine što bližima Allahu.’ Allah će im presuditi oko onoga u čemu se razilaze. Allah neće uputiti onoga ko je lažov, nevjernik.”(1) (ez-Zumer, 3)

Dokaz da su tražili šefat (zagovorništvo) su riječi Uzvišenog: “I mole pored Allaha one koji im ne mogu ni naštetiti ni korist pribaviti, i govore: ‘Ovo su naši zagovornici kod Allaha.’” (sura Junus, 18)

Postoje dvije vrste šefata: šefat koji je negiran i šefat koji je potvrđen.(2)

(1)Nevjernici i počinioči širka pravdaju se da upućivanjem ibadeta drugima mimo Allaha, samo žele da ih ti kojima se mole približe Allahu i zagovaraju se za njih pred Njim. Oni su time zaslužili da ih je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, smatrao nevjernicima i borio se protiv njih.

(2) Šefat. Jezički šefat znači skupiti i od jednog učiniti dvoje. Terminološki šefat je posredovanje za nekoga s ciljem da mu se priskrbi kakva korist ili otkloni neka šteta.

Vrste šefata:

Traženje posredništva od stvorenja u onome u čemu može posredovati:

Uslovi su: da je posrednik, prisutan kod nas kada to tražimo; da je živa osoba; da može ispuniti ono što tražimo. da smo svjesni kako je on samo uzrok.

Negirani šefat. To je vrsta šefata čija ispravnost je negirana u Kur'anu. A to je da se od nekoga pored Allaha traži ono što samo Allah može. Ova vrsta šefata je veliki širk.

Potvrđeni šefat. To je šefat koji setraži od Allaha, auslovi za njega su da Allah:

1. Dozvoli šefat.
2. Bude zadovoljan s onim koji se zauzima.
3. Bude zadovoljan sa onim za kojeg se zauzima.

Šefat koji je dat samo našem Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem. To su sljedeće vrste šefata:

Veliki šefat.

Zauziman je da se njegovom amidži Ebu Talibu ublaži kazna u Džehenne mu.

Zauziman je da se otvore vrata Dženneta .

Šefat dat svim vjerovjesnicima i poslanicima, te melekima, vjernicima, djeci. To su sljedeće vrste šefata:

Zauzimanje da se vjernici ma, povećaj u stepeni nagrade u Džennetu.

Da oni sljedbenici tevhide koji su zaslužili u ulazak u Vatru, budu pošteđeni te kazne.

Da oni sljedbenici tevhide koji su ušli u Vatru, budu izvedeni iz nje.

Šefat koji je negiran je traženje od nekoga pored Allaha u stvarima koje samo Allah može ispuniti. Dokaz su riječi Uzvišenog Allaha: “O vi koji vjerujete udjeljujte od onoga s čime smo vas opskrbili prije nego što dođe dan u kome neće biti trgovine, ni prijateljstva ni zauzimanja. A nevjernici su nasilnici.” (sura el-Bekare, 254)

Potvrđeni šefat je onaj koji se traži od Allaha, zagovarač biva počašćen dobijanjem šefata, a onaj za koga se zauzima je onaj s čijim riječima i djelom je Allah zadovoljan. I to biva nakon što On to dozvoli, kao što kaže Uzvišeni: “ko je taj koji će se zauzimati za nekoga kod njega, bez njegove dozvole.” (sura el-Bekare, 255)

Treće pravilo:⁽¹⁾ Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je znao da se ljudi razlikuju po pitanju onoga što obožavaju. Neki od njih obožavaju meleke (anđele), neki vjerovjesnike i dobre ljude; neki obožavaju kamenje i drveće, a neki obožavaju Sunce i Mjesec, ali se Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, borio protiv svih njih ne praveći razliku među njima.

Dokaz da se Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, borio protiv svih njih su riječi Uzvišenog: “I borite se protiv njih dok smutnje ne nestane i dok se sva vjera ne bude Allahu ispoljavala.” (el-Bekare, 193)

Dokaz da neki obožavaju Sunce i Mjesec su riječi Allaha Uzvišenog: “Od njegovih dokaza su noć i dan, i sunce i mjesec. Ne klanjajte se ni suncu ni mjesecu. Klanjajte se Allahu koji ih je stvorio ako njega zaista obožavate.” (sura Fussilet, 37)

Dokaz da neki obožavaju meleke su riječi Uzvišenog: “I on vam ne naređuje da meleke i vjerovjesnike uzimate za bogove.” (sura Ali-Imran, 80)

(1) Ovo pravilo je vrlo jasan dokaz i snažan odgovor onima koji smatraju da je širk samo ako se obraćaš kipovima. Šerijatski dokazi odnose se i na kipove i na sva druga lažna božanstva kojima su se tadašnji nevjernici obraćali upućujući im neku vrstu ibadeta, i Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nije pravio razliku među njima, nego ih je sve smatrao tagutima i borio se protiv mnogobožaca da bi se sva vjera ispovijedala samo Allahu.

Dokaz da neki obožavaju vjerovjesnike su riječi Uzvišenog: “A kad Allah kaže: “O Isa, sine Merjemin, jesi li ti govorio ljudima: uzmite mene i moju majku za dva boga pored Allaha. Isa će reći: slavljen neka si Ti, ne priliči meni da govorim ono što nemam pravo. Ako sam to govorio Ti to već znaš. Ti znaš šta ja znam, a ja ne znam šta ti znaš. Ti znaš sve ono što je skriveno.” (sura el-Ma'ide, 116)

Dokaz da neki upućuju molitve dobrim ljudima su riječi Uzvišenog: “Oni koje oni mole sami traže sredstvo kojim će se što više približiti svome gospodaru, i nadaju se njegovoj milosti i boje se njegove kazne.” (sura el-Isra, 57)

Dokaz da neki obožavaju kamenje i drveće su riječi Uzvišenog: “Zar niste vidjeli Lata i Uzzaa i Menata, trećeg najmanje cijenjenog.” (sura en-Nedžm, 19-20)

I hadis od Ebu Vakida el-Lejsija, radijallahu anhu, koji kaže: “Izašli smo sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, na Hunejn, a tek smo nedavno ostavili kufr. Mušrici su imali jedno lotosovo stablo kod kojeg su boravili i vješali na njega svoje oružje. To stablo su nazivali zatu-envat. Prolazili smo pored tog lotosa i rekli smo: “O Allahov Poslaniče, napravi i ti nama zatu-envat kao što i oni imaju zatu-envat...”

Četvrto pravilo: Mušrici našeg vremena su ogrezliji u širk od onih prijašnjih, jer oni prijašnji su činili širk samo kad su bili u blagostanju, a iskreno su Allaha obožavali u teškoćama, dok ovi čine širk neprestano, i u blagostanju i u teškoćama.

Dokaz za to su riječi Uzvišenog: “A kada se ukrcaju u lađe iskreno Allahu ispovijedaju vjeru, a kad ih On sigurno dopremi do kopna onda oni Njemu druge ravnuim smatraju.”⁽¹⁾ (sura el-Ankebut, 65)

A Allah najbolje zna.

Neka je blagoslov i mir na našeg Vjerovjesnika Muhammeda na njegovu porodicu i sve njegove ashabe.

(1) U ovom pravilu autor, Allah mu se smilovao, ukazuje na opasnost stanja u kojem se nalaze ljudi koji u našem vremenu čine širk i da su dublje ogrezli u širk od onih prijašnjih arapskih mnogobožaca, jer ovi u našem vremenu čine Allahu širk i kad su u blagostanju i kada su u teškoći i nevolji, dok su arapski mušrici onog vremena činili širk samo kada su bili u blagostanju, a kada bi zapali u nevolju, iskreneo bi Allahu ispovijedali vjeru.

Prema tome, ako su prijašnji mušrici bili manje ogrezli u širk od ovih današnjih, pa ih je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ipak smatrao nevjernicima i borio se protiv njih, šta tek reći o onima koji permanentno čine širk, kako u blagostanju, tako u nedaćama.

Četiri pravila u vezi širka (ovo djelo je srž djela Kešfuš-šubuhat)	
Uvod – pojam za istinsku sreću	
Istinska sreća	
Ako mu se dadne, pokaže uahvalnost	
Blagodat je iskušenje: “Mi vas stavljamo na kušnju i u zlu i u dobru i Nama ćete se vratiti.”	
Stanje ljudi kada ih zadesi nevolja	Zahvalnost na blagodatima Vezana za tevhidur-rububijet
	Džennet se traži samo od Allaha, jer je On taj koji ga posjeduje. Isto tako, opskrba se traži samo od Allaha i samo za Njega treba se vezati
	Zahvalnost na blagodatima Vezana za tevhidur-rudubojire
	Zahvaljujes srcem: tako što prizna je svjedoči da mu je svakublagodat kojuposjeduje dao Allahinikodrugih. Zahvaljujes svojim jezikom: “Ovo je blagodat Gospodaramoga, kojime iskušavali ću zahvalaniline zahvalan biti.” Zahvaljujes eorganimatakodablagodatkoristi onakokako je Allah, dželle šanuhu, zadovoljan, ato je različitoshodnorazliciblagodati. Zahvalnostnaimetkukupokatat ćetime što ćegatrošitiuono čime je Allah zadovoljan; zahvalnostnablagodatiznanjapokazat ćepodučavanjemdrugih.
Kada učini grijeh traži oprost od Allaha	

	Značaj tevhid a	Zašto izučavamo tevhid i opasnost širka	Hanifijet, millet Ibrahima, alejhis-selam
	Četiri pravila	Prvo pravilo: Mušrici protiv kojih se borio Vjerovjesnik priznavali su tevhidur-rububijet, ali ne i tevhidul-uluhijet, a to nije bilo dovoljno da budu muslimani.	
		Drugo pravilo: Ti mušrici su obožavali kipove da bi ih oni približili Allahu.	
		Treće pravilo: Mušrici su obožavali različite stvari, ali Vjerovjesnik nije pravio razliku između toga – sve je to jednako širk.	
		Četvrto pravilo: Današnji mušrici su ogrezliji u širku od prijašnjih.	

Test iz djela Komentar Četiri pravila u vezi širka

Ime i prezime	
Da li/koliko znaš napamet iz djela Kitabut-Tevhid	
Koliko znaš napamet iz djela Četiri pravila	

Odgovori na sljedeće:

	Dokaz iz Kur'ana i sunneta
Blagodat je iskušenje	
Nevjernici su priznavali tevhidur-rububijet	
Traženje blizine	
Negirani šefat	
Dokaz da neki ljudi obožavaju sunce i mjesec	
Dokaz da neki ljudi obožavaju meleke	

Dokaz da neki ljudi obožavaju vjerovjesnike	
Dokaz da neki obožavaju dobre/pobožne ljude	
Dokaz da neki obožavaju kamenje i drveće	
Mušrici su u teškoći iskrono obožavali samo Allaha, a u blagostanju činili širk	
Dokaz u vezi širka	

Napiši šta znaš o sljedećem:

Zašto izučavamo tevhid	
Zašto izučavamo Četiri pravila	
Četiri pravila se dijele na	
Djelo Četiri pravila je siže kojeg djela	
Zašto prvo ne izučavamo djelo Kešfuš-šubuhāt	
Pojam istinske sreće	
Hanifijet je	
Koristi izučavanja Četiri pravila	
Ko su Allahove evlije Prema šejhul-islamu Ibn Tejmijji	
Šta je dokaz za Ibn Tejmijjino mišljenje	
Kako se iskazuje zahvalnost Allahu na blagodatima, navesti primjer	
Kako rob biva vezan za Allaha	
Koja su stanja čovjeka u odnosu na nedaću koja ga je zadesila i propis svakog stanja	
Jezičko i terminološko značenje	

šefata	
Šefat se dijeli na	
Šartovi dozvoljenog šefata	
Prvo pravilo	
Drugo pravilo	
Treće pravilo	
Četvrto pravilo	
Propis djela u kojem se nađe primjesa širka	

Sadržaj

Četiri pravila		
1	Uvod – Pojam istinske sreće	3
2	Prvo pravilo	7
3	Drugo pravilo	8
4	Treće pravilo	10
5	Četvrto pravilo	12
6	Tabelarni prikaz Četiri pravila	13
7	Ispitna pitanja	14
8	Sadržaj	17

Savjet muslimanima u vezi djela koja narušavaju vjeru

تحذير المسلمين بأشياء يخرج بها من الدين - اللغة البوسنية

Autor komentara: šejh Hejsem Serhan

Voditelj web-stranice:

<http://attasseel-alelmi.com>

Prijevod na bosanski jezik: Abdullah Nasup

Prvo izdanje na bosanskom jeziku.

Sva prava zadržava autor, a ko želi prevesti ili štampati ovu knjigu da bi je dijelio besplatno neka se obrati autoru na e-mail:

islamtorrent@gmail.com

Knjiga je vakuf i njena prodaja nije dozvoljena

الكتاب وقف لله تعالى و لا يجوز بيعه

Tekst Deset djela koja narušavaju islam

Bismillahir-rahmanir-rahim!

Znaj da je deset glavnih djela koja poništavaju islam:

1) Širk u ibadetu Uzvišenom Allahu. Rekao je Uzvišeni Allah:

“Allah, doista, neće oprostiti da Mu se širk učini, a oprostit će sve mimo toga kome On hoće!” (En-Nisa, 116.)

I rekao je Uzvišeni:

“Doista će Allah, onome ko mu učini širk, ulazak u džennet zabraniti i boravište njegovo će biti vatra, a nasilnicima nećeš naći pomagača” (El-Maide, 72.)

U širk se ubraja i prinošenje žrtve nekom mimo Allaha, kao džinnu ili kaburu.

2) **Uzimanje posrednika između sebe i Allaha.** U ovo se ubrajaju posrednici koje doziva, moli, od kojih traži i na koje se oslanja. Ako čovjek ovo učini, počinio je nevjerstvo po saglasnosti svih islamskih učenjaka.

3) **Ne smatranje mušrika nevjernicima.** Onaj koji ne smatra mušrike nevjernicima ili sumnja u njihovo nevjerstvo ili smatra da je vjerovanje koje slijede ispravno, učinio je nevjerstvo.

4) **Smatranje da postoji bolja i potpunija uputa od upute Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.** Ko je uvjeren u ovo, ili smatra da je nečiji sud bolji od Njegovog suda, kao onaj koji daje prednost sudu taguta nad Njegovim sudom, je nevjernik.

5) **Preziranje nečega od onoga sa čime je došao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.** Onaj ko prezire nešto od onoga sa čime je došao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem pa makar i radio po tome, učinio je nevjerstvo.

6) Ismijavanje s nečim od islama. Onaj koji se bude ismijavao i izrugivao s nečim od vjere s kojom je došao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ili s nečim od Allahove nagrade i kazne, počinio je nevjerstvo, a dokaz za to su riječi Uzvišenog Allaha:

“Reci: ‘A zar da se sa Allahom i Njegovim ajetima i Poslanikom Njegovim ismijavate!’ ‘Ne ispričavajte se! Doista ste postali nevjernici nakon vjerovanja.’” (Et-Tevbe, 65-66)

7) Sihr. Neke vrste sihra su sihr kojim se razdvajaju supružnici ili sihr sa kojim se spajaju čovjek i žena. Onaj ko to bude radio ili bude time zadovoljan učinio je nevjerstvo, a dokaz za to su riječi Uzvišenog Allaha:

“A njih dvojica nisu nikoga učili dok mu ne bi rekli: ‘Mi smo samo iskušenje, i ti ne budi nevjernik!’” (El-Bekare, 102)

8) Pomaganje mušrika protiv muslimana. Dokaz za to su riječi Uzvišenog Allaha:

“A onaj među vama koji ih za zaštitnike prihvati je od njih; Allah uistinu neće ukazati na pravi put narodu nepravednom.” (El-Maide, 51)

9) Ubjeđenje da je nekome dozvoljeno da izađe iz šerijata Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. Onaj ko bude ubijeđen da je nekim ljudima dozvoljeno da izađu iz okvira šerijata koji je objavljen Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, kao što je bilo dozvoljeno Hidru da izađe iz okvira šerijata Musaa, alejhis-selam, učinio je nevjerstvo.

10) Okretanje od Allahove vjere. Pod okretanjem od Allahove vjere misli se na to da je ne izučava i ne radi po njoj, a dokaz za to su riječi Uzvišenog Allaha:

“A ima li nepravednijeg od onoga koji, opomenut riječima Gospodara svoga, njima leđa okrene? Mi ćemo, zaista, kazniti zlikovce!” (Es-Sedžde, 22)

Nema razlike u svim ovim djelima između onoga ko to radi iz šale, namjerno i ozbiljno, ili iz straha, osim onaj ko je na to prisiljen. I sva spomenuta djela su veoma opasna i često se u njih upada, tako da je obaveza na muslimanu da ih se pripazi i boji za sebe od upadanja u neka od njih. Utječemo se Allahu od uzroka Njegove srdžbe i Njegove bolne kazne.

Neka je salavat i selam na najodabranije Allahovo stvorenje Muhammeda, njegovu časnu porodicu i plemenite ashabe.

Komentar

Uvod autora

Bismillahir-rahmanir-rahim!

Znaj da je deset glavnih djela koja poništavaju islam:

Zašto učenjaci pisana djela započinju bismillom

Nadajući se
bereketu i
uspjeh
spominjanjem
Allahovog
imena

Povodeći se za
učenjacima iz
prijašnjih
generacija

Prakticirajući
hadis “Svaka
stvar koja
započne
bismillom...”,
bez obzira što je
hadis daif.

Povođenje za
kur’anskim
stilom,
vjerovjesnicima
i poslanicima.

Kada se u Kur’anu i sunnetu spomene broj:

Ako u tekstovima Kur’ana i sunneta nađemo dokaz da spomenuto nije ograničeno na navedeni broj, tada taj broj ne smatramo ograničavajućim i dotičnoj stvari se na navedeni broj može dodati sve drugo što je spomenuto u Kur’anu i hadisu. Npr.: “Pet stvari je od fitre...”, ili: “Čuvajte se sedam upropaštavajućih...”

Ako u tekstovima Kur’ana i sunneta nađemo dokaz koji ukazuje da je spomenuta stvar ograničena spomenutim brojem, ograničavamo se na taj broj, kao što je broj ruknova islama i imana kako je precizno naveden u hadisu Džibrila, alejhis-selam.

Zašto se ponekad u šerijatskim tekstovima spominje broj, a nema ulogu ograničavanja?

To je pedagoška metoda Vjerovjesnika, s.a.v.s., kako bi slušaoci zapamtili ono što navodi i kasnije se lahko sjetili. Npr. Poslanik, s.a.v.s., je rekao: “Za troje vam se zaklinjem i pričam vam o tome: čovjekov imetak se neće umanjiti od sadake...” Tako se i autor ograničio na to da ukaže na deset stvari koje narušavaju islam.

Zašto izučavamo Deset djela koja narušavaju islam?

Zato da ih se sačuvamo, kao što učimo koje stvari kvare abdest kako bismo sačuvali abdest ili kao što učimo šta kvari namaz, kako ne bismo pokvarili svoj namaz. Huzejfe ibn Jeman, r.a., je rekao: “Ljudi su Allahovog Poslanika pitali o dobru, a ja sam ga pitao o zlu, plašeći se da me ne zadesi.”

Šta su to djela koja narušavaju islam?

To su djela koja kvare islam i zbog kojih počinilac izlazi iz okvira islama u veliki kufr. A islam je predanost Allahu priznavanjem tevvida, pokornost Njegovim naredbama, odricanje od širka i mušrika.

Jesu li stvari koje narušavaju vjeru ograničene brojem?

Ne, nisu ograničena brojem.

Zašto je onda autor kazao da ih ima deset?

Ističući najopasnije od njih.

Postoji li konsenzus uleme da ovih deset stvari narušava islam

Da.

Zašto učenjaci nekad korist izraz nevakid (koja narušavaju), mufsidat (koja kvare), mubtilat (koja poništavaju)?

Radi raznosvrnosti da učeniku bude zanimljivije, a značenje je isto, kao što se ista raznovrsnost koristi kod opisa stvari koje kvare abdest, namaz ili post.

Znači:

To je svaki čin kojim musliman izlazi iz islama u veliki kufr, da nas Allah sačuva od toga.

Djela koja izvide iz vjere ograničavamo općim okvirom na:

Riječi. Npr.,
psovanje i
omalovažavanj
e Allaha,
Poslanika ili
vjere

Djelo.
Npr.,
sihr.

Uvjerenje.
Npr.,
vjerovanje da
neko mimo
Allaha koristiti
ili naštetiti

Sumnja. Npr., u
nevjerstvo
Židova i kršćana
do kojih je doprla
Poslanikova
vjera.

Je li Vjerovjesnik spomenuo ovih deset djela koja narušavaju vjeru? Šta je dokaz?

Vjerovjesnik je spomenuo sva ova djela. Štaviše za sve njih postoji dokaz u Kur'anu i sunnetu. Uzvišeni Allah je rekao: "Tako Mi potanko izlažemo dokaze, i da bi očevidan bio put kojim idu grješnici."

Može li svako protekfiriti počinioca djela koje izvodi iz vjere?

Ne. Tekfir pojedinca je u nadležnosti učenjaka i šerijatskih sudova. Vjerovjesnik je rekao: "Ko svom bratu vjenriku kaže: 'Nevjerniče!', jedna od njih je nevjernik."

Koji učenjaci su pisali o djelima koja izvide iz vjere?

Svi koji su pisali djela iz fikha navodili su u poglavlju o otpadništvu djela koja izvide iz vjere. Ali, ovo je prvo djelo koje je posvećeno isključivo ovoj temi.

Postoji li razlika u propisu djela i počinio?

Nužno je napraviti ru razliku, jer nije svaki počinilac djela nevjerstva automatski postao nevjernik. Prije tekfira pojedinca neophodno je uspostaviti nepobitan dokaz, otkloniti od njega vjerske nejasnoće. Cilj autora ovog djela bio je da upozori na opasnost ovih djela, a ne da popularizira tekfirenje pojedinaca.

Šta je dužnost onoga koji izučava Deset djela koja narušavaju islam

Treba da se čuva i pazi da ne učini neko od njih i da druge upozorava na njih i odvraća od njih, a za propis pojedinca tražit će stav velikih učenjaka i šerijatskih sudova. Uzvišeni Allah je rekao: "Došao vam je Poslanik, jedan od vas, teško mu je što ćete na muke udariti, jedva čeka da Pravim putem pođete, a prema vjernicima je blag i milostiv. A ako oni glave okrenu, ti reci: "Meni je dovoljan Allah, nema boga osim Njega; samo se uzdam u Njega, On je Gospodar svemira veličanstvenoga!"

Prvo djelo koje narušava islam

1) Širk u ibadetu Uzvišenom Allahu. Rekao je Uzvišeni Allah:

“Allah, doista, neće oprostiti da Mu se širk učini, a oprostiti će sve mimo toga kome On hoće!” (En-Nisa, 116)

I rekao je Uzvišeni:

“Doista će Allah, onome ko mu učini širk, ulazak u džennet zabraniti i boravište njegovo će biti vatra, a nasilnicima nećeš naći pomagača.” (El-Maide, 72)

U širk se ubraja i prinošenje žrtve/zebh nekom mimo Allaha, kao džinnu ili kaburu.

Vrste širka

Veliki širk (autor govori o tome):

Da vjeruje kako neko mimo Allaha ima moć da upravlja kosmosom, ili da stvara korist i štetu.

- Izvodi iz vjere.
- Poništava sva djela.
- Vlastima je dozvoljena konfiskacija imovine i lišavanje života počinioaca.
- Vječni boravak u Vatri
- Velikim je nazvan u šerijatskim tekstovima.
- Djelokoje šerijatski tekstovi opisuju kufrom ili širkom s određenim članom (el), to je djelo veliki kufr ili veliki širk.

Mali širk:

Da kao sredstvo i posrednika uzima ono što Allah nije dozvolio, i sve što vodi ka velikom širku je mali širk.

- Ne izvodi iz vjere.
- Poništava samo djelo u kojem se nađe.
- Njegov život i imetak su nepovredivi.
- Bez vječnog boravka u Vatri.
- U šerijatskim tekstovima je nazvan malim.
- Djelo koje šerijatski tekstovi opisuju kufrom ili širkom bez određenog člana je mali širk ili kufr

Hoće li veliki širk biti oprošten?

Neće: “Allah neće oprostiti da mu druge smatraju ravnim”, osim ako se pokaje: “Reci: ‘O robovi moji koji ste se prema sebi ogriješili, ne gubite nadu u Allahovu milost. Allah će sigurno sve grijehe oprostiti. Zaista On mnogo prašta i milostiv je.’”, i to prije nego sunce izađe sa zapada: “Hidžra ne prestaje dok ne prestane tevba, a tevba neće prestati dok sunce ne izađe sa zapada (hadis)”, ili prije smrtnog časa: “Uzaludno je kajanje onih koji čine hrđava djela, a koji, kad se nekom od njih približi smrt, govore: ‘Sad se pokajem!’”

Vrste zabranjenih djela

Mali grijeh:

Svako zabranjeno djelo za koje u šerijatu nije propisana posebna kazna.

Veliki grijeh:

Svako zabranjeno djelo za koje je propisana posebna kazna, bilo u vidu proklinjanja, odricanja, opisa djela nevjerstvom ili širkom ili nedostatkom imana, ili poređenjem sa poganim i odvratnim životinjama i slično.

Mali širk:

Manji je od velikog širka, a veći od običnih velikih grijeha

Veliki širk:

Najveći od svih zabranjenih djela.

Broj:

Nije precizno određen, ali je definiran gore navedenim pravilom

Stepeni:

Postoje različiti stepeni velikih grijeha, jer je Vjerovjesnik rekao: "Od najvećih velikih grijeha su..."

Propis počinioca:

- Vjernik, manjkavog imana/vjernik svojim imanom, grijешnik svojim grijehom.
- Koliko ima imana, toliko mu je vjernik prvržen, i koliko ima grijeha toliko ga odbacuje.
- Sa njim se ne sjedi u trenutku kada čini veliki grijeh.

Propis:

Obavezno je pokajati se, jer je Vjerovjesnik rekao: "Ako se narikača ne pokaje prije smrti..." i rekao je: "Ko se sačuva velikih grijeha..."

Vrste zebha/klanja

Prinošenje žrtve Allahu:

Ovo je propisano.
Primjer za to je
klanje kurbana.

Žrtvovanje nekome mimo Allaha, radi veličanja i ljubavi prema tome (autor je ciljao na ovu vrstu):

To je veliki širk.
Primjer toga je
prinošenje žrtve
džinima i
mrtvacima.

Dozvoljeno klanje:

Kao, naprimjer,
klanje ovce radi
mesa, ugošćavanja
gostiju, prodaje i
slično.

Drugo djelo koje narušava islam

2) Uzimanje posrednika između sebe i Allaha. U ovo se ubrajaju posrednici koje doziva, moli, od kojih traži i na koje se oslanja. Ako čovjek ovo učini, počinio je nevjerstvo po saglasnosti svih islamskih učenjaka.

Vrste šefata/zagovorništva

U onome što može stvorenje:

Dozvoljeno je uz četiri uslova:

1. Da je onaj od kojeg se traži prisutan.
2. Da je živ.
3. Da je kadar.
4. Da ga smatra uzrokom, ne uzročnikom.

U onome što samo Allah može

Potvrđeni:

Šefat koji je Lalah potvrdio Sebi. Traži se samo od Njega, a uslovi su:

1. Allahova dozvola šefata.
2. Njegovo zadovoljstvo šefadžijom.
3. I onim za koga se šefat čini.

Negirani:

(na njega autor cilja)

Šefat čiju ispravnost negira Kur'an. To je šefat koji se traži od nekog mimo Allaha u onome što samo Allah može i to je veliki širk.

Šefat dat samo Vjerovjesniku, s.a.v.s.:

1. Veliki šefat.
2. Zauzimanje da se njegovom amidži Ebu Talibu ublaži kazna u Vatri.
3. Njegovo zagovorništvo da se otvore džennetska vrata

Opći šefat dat poslanicima i vjerovjesnicima, melecima, vjernicima i djeci vjernika:

1. Šefat da se podignu stepeni nagrade muvehhidima.
2. Šefat da se muvehhidi koji su zaslužili ulazak u Vatru poštede ulaska u nju.
3. Da se iz Vatre izvedu oni muvehhidi koji su ušli u nju.

Je li dozvoljeno da čovjek kaže drugome: “Dovi za mene”?

Ako osjeća određenu ovisnost o njemu, tada je to mali širk; ako to nije slučaj, a traži dovu od živog i prisutnog insana za kojeg vjeruje da nije činilac nego uzrok, dozvoljeno je, ali je preče da ne traži dovu od drugoga, nego da dovi sam za sebe.

Tevekkul:

To je istinski oslonac na Allaha i potpuno pouzdanje u Njega uz pouzimanje šerijatskih uzroka. Njegov propis je:

Dozvoljen:

Oslanjanje na živog u onome što može učiniti, bez osjećaja podložnosti i zavisnosti o njemu. Npr., nekoga zadužiš da proda nešto za tebe i osloniš se da će on to učiniti.

Mali širk:

To je oslanjanje na živoga prema kojem se osjeća ovisnost. Primjer je da se u stjecanju opskrbe oslanja na nekog živog kojeg ne smatra uzroko nego nečim više od toga.

Veliki širk, ako tevekkul osjeća prema nekome mimo Allaha

(autor je na to mislio)

To je tevekkul ibadeta i poniznosti i osjećanje ovisnosti. To je potpuno uzdanje u ono/ga na šta/koga se pouzdaje, jer vjeruje u njegovu moć da šteti i koristi. Npr., uzdanje u umrle osobe.

Je li ispravno reći “oslanjam se na tu osobu” ili “oslanjam se na Allaha, pa na tu osobu”? Šta je u ovom pogledu ispravno?

Nije ispravno tevekkul vezati za bilo koga mimo Allaha, jer je to djelo srca koje se upućuje samo Allahu. Treba reći “opunomoćio sam” ili “učinio sam svojim zastupnikom”. Vjerovjesnik je brojne ashabe opunomoćavao da ga zastupaju u različitim javnim i specijalnim dužnostima.

Treće djelo koje narušava islam

3) Ne smatranje mušrika nevjernicima. Onaj koji ne smatra mušrike nevjernicima ili sumnja u njihovo nevjerstvo ili smatra da je vjerovanje koje slijede ispravno, učinio je nevjerstvo.

Status mušrika u islamu

Svako do koga je doprla vjera Muhammeda, s.a.v.s., jest nevjernik u velikom kufru, jer je Allah, dž.š., rekao: "A onaj koji želi neku drugu vjeru osim islama, neće mu biti primljena, i on će na onome svijetu nastradati."

Ubrajaju li se ehlul-kitab u mušrike

Da, ehlul-kitab/sljedbenici Knjige koji nisu povjerovali u Muhammeda, s.a.v.s., ubrajaju se u mušrike. Allah, dž.š., je rekao: "Borite se protiv onih kojima je data Knjiga, a koji ne vjeruju ni u Allaha ni u onaj svijet, ne smatraju zabranjenim ono što Allah i Njegov Posalnik zabranjuju i ne ispovijedaju istinsku vjeru - sve dok ne daju glavarinu poslušno i smjerno." A Vjerovjesnik je rekao: "Tako mi Onoga u čijoj ruci je Muhammedova duša, koji god čovjek od ovog naroda, bio Židov ili kršćanin, čuje za mene, pa umre nevjerujući u ono s čim sam poslan, bit će stanovnik Vatre."

Znači li to da se nismo dužni pridržavati ugovora s njima

Dužni smo poštovati ugovore. Allah voli, onoga ko ispunjava ugovore: "...sve dok se oni ugovora budu pridržavali, pridržavajte se i vi, jer Allah zaista voli pobožne..."

S obzirom na odnos prema mušricima ljudi se dijele na tri vrste:

Oni koji učestvuju u njihovim obredima i proslavama njihovih svetkovina i praznika.

Oni koji im čine nepravdu ubijajući ih, pljačkajući i varajući ih.

Ispravan i pravičan odnos, kakav ima ehli-sunnet vel-džemat, a to je neučestvovanje u njihovim svetkovinama i obredima, uz ispunjavanje ugovora koje imamo, lijep odnos, poštenu trgovinu, i pozivanje u islam.

Četvrto djelo koje narušava islam

4) Smatranje da postoji bolja i potpunija uputa od upute Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. Ko je uvjeren u ovo, ili smatra da je nečiji sud bolji od Njegovog suda, kao onaj koji daje prednost sudu taguta nad Njegovim sudom, je nevjernik.

Vrste suđenja po zakonu mimo Allahovog

Vjerovanje da šerijatski zakoni nisu dovoljno dobri i da je preče da se sudi po zakonima mimo Allahovog je veliki kufr koji izvodi iz vjere. Rekao je Uzvišeni Allah: “Oni, pored Allaha, bogovima smatraju svećenike svoje i monahe svoje.”

Ko smatra da je Allahov zakon najbolji za ljude i da je obaveza suditi po šerijatu, ali sudi po zakonu mimo Allahovog zbog ličnih prohtjeva, želje za položajem i slično, čini time mali kufr, koji ne izvodi iz vjere, i veliki grijeh. Ako, uz to, primjenom neislamskog zakona ugrožava prava nekog muslimana, on je tada još i zulumčar. Ovakav je u opasnosti da upadne u veliki kufr koji izvodi iz vjere.

Peto djelo koje narušava islam

5)Preziranje nečega sa čime je došao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Onaj ko prezire nešto od onoga sa čime je došao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem pa makar i radio po tome, učinio je nevjerstvo.

Dokaz da ovo djelo narušava islam:

Rekao je Uzvišeni Allah:

“Zato što ne vole ono što Allah objavljuje, i On će djela njihova poništiti.”

“I tako Mi Gospodara tvoga, oni neće biti vjernici dok za sudiju u sporovima međusobnim tebe ne prihvate i da onda zbog presude tvoje u dušama svojim nimalo tegobe ne osjete i dok se sasvim ne pokore.”

“Onome koga Allah želi uputiti - On srce njegovo prema islamu raspoloži, a onome koga želi u zabludi ostaviti - On srce njegovo stegne i umornim učini kao kad čini napor da na nebo uzleti. Eto, tako Allah one koji ne vjeruju bez podrške ostavi.”

Ljubav i mržnja u ime Allaha:

Ljubav i mržnja u ime Allaha su vjerska obaveza i jedna od najčvršćih veza imana.

Koga smo dužni voljeti u ime Allaha

Djelos kojim je Allah zadovoljan. To je svako djelo koje je šerijatom propisano, poput tevhida.	Praktikanta djela koje Allah voli. To su vjerovjesnici i poslanici, melec, pobožni ljudi, i svaki muvehhid.	Vrijeme koje Allah voli. Npr., lejletul-kadr, zadnja trećina noći i sl.	Mjesta koja Allah voli, poput Mekke i Medine.

Koga smo dužni mrziti u ime Allaha

Djelo koje Allah mrzi.

To je svako djelo koje šerijat zabranjuje, poput širka.

Praktikanta djela koje Allah mrzi,

poput mušrika, munafika, šejtana.

Vremenakoja Allah mrzi,

poput vremena u kojem se obožava šejtan.

Mjestakoja Allah mrzi,

poput mjesta na kojima se čini širk.

Da li žena čini kufr ako mrzi poligamiju

Žena ne čini nevjerstvo ako ne mrzi šerijatski propis kao takav, nego mrzi poligamiju kao postupak svog muža.

Šesto djelo koje narušava islam

6) Ismijavanje s nečim od islama. Onaj koji se bude ismijavao i izrugivao s nečim od vjere s kojom je došao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ili s nečim od Allahove nagrade i kazne, počinio je nevjerstvo, a dokaz za to su riječi Uzvišenog Allaha: “Reci: ‘A zar da se sa Allahom i Njegovim ajetima i Poslanikom Njegovim ismijavate!’ ‘Ne ispričavajte se! Doista ste postali nevjernici nakon vjerovanja.’” (Et-Tevbe, 65-66)

Onaj koji se ismijava s vjerom

Značenje i propis:

Ismijavanje je izrugivanje, a ko ismijava ili omolavažava vjeru je nevjernik velikim kufrom, i izlazi iz vjere. Ko umre u tome, vječno će boraviti u Vatri, Allah da nas sačuva.

Dužni smo se suprotstaviti izrugivanju vjere, ako možemo, ili se udaljiti s mjesta na kojem se to čini. Uzvišeni je rekao:

“On vam je već u Knjizi objavio: kad čujete da Allahove riječi poriču i da im se izruguju, ne sjedite s onima koji to čine dok ne stupe u drugi razgovor, inače, bit ćete kao i oni. Allah će, sigurno, zajedno sastaviti u Džehennemu licemjere i nevjernike.” (en-Nisa, 140)

Pokajanje se prima uz uslove:

- Da na dostojan način iskaže veličanje Allaha
- Da se odrekne onoga što je rekao ismijavajući se
- Da se na njemu pokažu vidni znaci iskrenog pokajanja.

Allah prima iskreno pokajanje onoga koji omalovažava Poslanika, a vladar je dužan da nad njim izvrši propisanu kaznu.

Da li se tekfiri zbog govora koji se može protumačiti kao omalovažavanje?

Osobu koja je takvo što izustila treba posavjetovati i objasniti joj, a ako ne prihvati propis o njoj donose veliki učenjaci ili šerijatski sudovi.

Sedmo djelo koje narušava islam

7) Sihr. Neke vrste sihra su sihr kojim se razdvajaju supružnici ili sihr sa kojim se spajaju čovjek i žena. Onaj ko to bude radio ili bude time zadovoljan učinio je nevjerstvo, a dokaz za to su riječi Uzvišenog Allaha: “A njih dvojica nisu nikoga učili dok mu ne bi rekli: ‘Mi smo samo iskušenje, i ti ne budi nevjernik!’” (El-Bekare, 102)

Sihr

Propis sihra:

Sihr je nevjerstvo, jer je Uzvišeni Allah rekao: “A njih dvojica nisu nikoga učili dok mu ne bi rekli: ‘Mi samo iskušavamo, i ti ne budi nevjernik!’”

Znakovi sihra:

Kršenje uslova ispravne šerijatske rukje,
Pisanje nerazumljivog govora i i
isprekidanih harfova,
Gledanje u zvijesde i čitanje iz dlana, šolje,
Da se izdaje za poznavaoa budućnosti i
gajba,
Pita za ime majke,
Zahitjeva od pacijenta da čini šerijatske
zabrane, poput ostavljanja namaza, klanja
bez spominjanja Allahovog imena i sl.

Propis posjete sihirbazu:

Pod posjetom sihirbazu se podrazumijeva lični odlazak njemu, slanje osobe ili poruke, gledanje njihovog proricanja na TV programima, čitanje horoskopa, hiromantija, taseografija itd. Četrdeset dana se ne prima namaz od osobe koja posjeti sihirbaza, kako je navedeno u hadisu, a ako mu uz to još i povjeruje, Vjerovjesnik je rekao: “Ko ode vračaru i povjeruje mu, porekao je ono s čim je došao Muhammed!” – Izuzetak je da kompetentna osoba ode i ukaže mu na njegov grijeh.

En-Nešra
Liječenje od sihra

Dozvoljeno:

Šerijatska rukja, dozvoljeni
lijekovi i dova Allahu.

Zabranjeno:

Liječenje nekom vrstom sihra.
Vjerovjesnik je rekao: "To je
šejtanski posao."

Odgovor svima koji smatraju dozvoljenim liječenje sihra sihrom

1. Liječenje sihra pomoću drugog sihra je zabranjeno Kur'anom i sunnetom, a to potvrđuje praksa ashabi i dobrih prethodnika.
2. Time se slabi i degradira šerijatsko liječenje Kur'anom i dovama.
3. Time se jača i popularizira bavljenje sihrom.
4. Time se sigurno i efikasno liječenje Kur'anom i dovama zamjenjuje nesigurnim liječenjem i sihrom.
5. Da bi se sihr uklonio sihrom, neophodno je da i onaj koji ga uklanja, kao i onaj kojem ga uklanja, učine šejtanima ono što ovi žele, kao bi poništili sihr.
6. Strpljivo podnošenje iskušenja sihra bit će nagrađeno Džennetom, kao što je obavijestio Vjerovjesnik.
7. Rješavanjem jednog sihra dugim čovjeku se smao povećava problem, jer mu na jedan sihr dodaje drugi.
8. Vjerovjesnik je bio opsihren, ali se nije liječio dugim sihrom, nego šerijatskom rukjom.

Osmo djelo koje narušava islam

8) Pomaganje mušrika protiv muslimana. Dokaz za to su riječi Uzvišenog Allaha:

“A onaj među vama koji ih za zaštitnike prihvati je od njih; Allah uistinu neće ukazati na pravi put narodu nepravednom.” (El-Maide, 51)

Pomaganje mušrika protiv muslimana

Musliman je dužan da bude privržen sljedbenicima tevhida, da voli islam,, a da se odrekne mušrika i njihove vjere, da ne vjeruje u ispravnost njihove vjere. Ko voli nevjerstvo ili je zadovoljan njime ili pomaže mušrike protiv muslimana čini djelo velikog kufra kojim se izlazi iz vjere.

Propis pomaganja mušrika protiv muslimana može biti:

Kufr otpadništva

Pomaganje mušrika protiv muslimana iz ljubavi prema njima ili mržnje prema muslimanima i želje da nevjernici nadvladaju muslimane.

Nevjerstvo koje ne izvodi iz vjere

Npr., da ih pomaže radi neke dunjalučke koristi, a ne iz ljubavi prema njima ili mržnje prema muslimanima.

Deveto djelo koje narušava islam

9) Ubjeđenje da je nekome dozvoljeno da izađe iz šerijata Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. Onaj ko bude ubijeđen da je nekim ljudima dozvoljeno da izađu iz okvira šerijata koji je objavljen Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, kao što je bilo dozvoljeno Hidru da izađe iz okvira šerijata Musaa, alejhis-selam, učinio je nevjerstvo.

Ko vjeruje da za neke ljude ne važe šerijatski propisi

Takav je, po konsenzusu učenjaka, nevjernik velikim nevjerstvom kojim se izlazi iz vjere. Njemu treba objasniti u kakvoj je zabludi, a u islamskoj državi pruža mu se prilika za pokajanje i odbacivanje tog stava, u protivnom sud protiv njega izriče smrtnu kaznu. Rekao je Uzvišeni: “Reci: ‘O ljudi, ja sam svima vama Allahov poslanik...’” Vjerovjesnik je rekao: “Da je moj brat (poslanik) Musa živ, ne bi imao drugog izbora nego da me slijedi.”

Da li je Hidr izašao iz okvira slijeđenja Musaovog šerijata?

Nema jasnog dokaza da je Hidr svojim postupcima izašao iz okvira Musaovog šerijata, a moguće je i da nije bio zadužen Musaovim šerijatom, jer prijašnji poslanici su slani nekom određenom narodu, a naš Poslanik je poslan svim ljudima, stoga nikome nije dozvoljeno da izađe iz okvira njegovog šerijata.

Deseto djelo koje narušava islam

10) Okretanje od Allahove vjere. Pod okretanjem od Allahove vjere misli se na to da je ne izučava i ne radi po njoj, a dokaz za to su riječi Uzvišenog Allaha:

“A ima li nepravednijeg od onoga koji, opomenut riječima Gospodara svoga, njima leđa okrene? Mi ćemo, zaista, kazniti zlikovce!” (Es-Sedžde, 22)

Okretanje od Allahove vjere

Vjerovjesnik je rekao: “Kome Allah želi dobro podučiti ga razumijevanju vjere.” Onaj ko se okrenuo od vjere, znači nije od onih kojima Allah želi dobro, pa ga je udaljio od izučavanja vjere. Uzvišeni Allah je rekao: “I ima li nepravednijeg od onoga koji, kad se dokazima Gospodara svoga opominje, za njih ne haje,” – Zlikovci su oni koji će biti stanovnici Vatre, Allah da nas sačuva.

Propis okretanja od Allahove vjere

Ko se srcem i sluhom okrene od Poslanika, pa niti vjeruje niti poriče, niti mu je privržen niti ga se odriče, i koji ne sluša ništa od vjere, on je nevjernik velikim nevjerstvom kojim se izlazi iz vjere. Rekao je Uzvišeni Allah:

“Kad im se kaže: "Prihvatite ono što Allah objavljuje, i Poslanika!" - vidiš licemjere kako se od tebe sasvim okreću.”

“Onoga koji se okreće od upute Gospodara svoga, On će u patnju nenasnosnu uvesti.”

Zaključak autora

Nema razlike u svim ovim djelima između onoga ko to radi iz šale, namjerno i ozbiljno, ili iz straha, osim onaj ko je na to prisiljen. I sva spomenuta djela su veoma opasna i često se u njih upada, tako da je obaveza na muslimanu da ih se pripazi i boji za sebe od upadanja u neka od njih. Utječemo se Allahu od uzroka Njegove srdžbe i Njegove bolne kazne.

Neka je salavat i selam na najodabranije Allahovo stvorenje Muhammeda, njegovu časnu porodicu i plemenite ashabe.

Nema razlike u tome da li je počinilac ova djela počinio iz:

Straha:	Zbilje:	Zabave:
Onaj koji lažno tvrdi da je nevjerstvo učinio iz straha i plašeći se štete u njegovom imetku i ugledu, a stvarno ni na šra nije natjeran. Uzvišeni je rekao: "Ima ljudi koji govore: "Vjerujemo u Allaha" - a kad neki Allaha radi bude na muke stavljen, on drži da je ljudsko mučenje isto što i Allahova kazna. A ako pobjeda dođe od Gospodara tvoga, sigurno će oni reći: "Bili smo uz vas!" A zar Allah ne zna dobro ono što je u grudima čijim?"	Svjesno činjenje nevjerstva, bez opravdanja.	Onaj ko učini djelo kufra tvrdeći da se time šali i zabavlja.

Činjenje kufra pod prisilom:

Nije nevjernik onaj ko pod prisilom učini neko djelo nevjerstva. Da je djelo učinjeno pod prisilom smatra se ako su ispunjeni ovi uslovi:

1. Da je stvarno natjeran da to učini, a ne da to čini samoinicijativno iz straha ili dodvoravanja.
2. Da učini samo onoliko koliko je natjeran. Npr., ako je natjeran da opsuje Boga, neće na to dodati i sovanje Poslanika ili vjere i sl.
3. Da koliko god može izbjegava da aotvoreno učini nevjerstvo.
4. Da njegovo srce ostane čvrsto u imanu.
5. Da ono na što je natjeran neće izazvati zabludu drugih ljudi, da nije u pitanju činjenje zla drugome.

Vrlo bitne napomene:

Prvo: Autor Deset djela koja narušavaju islam nije imao namjeru da njime otvori vrata tekfirenju muslimana. Njegova namjera je bila da se muslimani poduče ovim djelima kako bi ih se sačuvali, jer ako ih se sačuvaju, sačuvat će se velike kazne. Ova djela su velika opasnost, pa onaj ko ih nauči treba druge upoznavati s tim, kaoo bi s ei drugi sačuvali.

Drugo: Učenjem islamskog znanja zaštitit ćemo se od širka. Allahov Poslanik je rekao: “Kome Allah želi dobro, poduči ga razumijevanju vjere.” Jedna od najplemenitijih stvari i najvažnijih obaveza je da se podučimo razumijevanju vjere, jer ćemo se tako zaštititi širka, novotarija i grijeha. Što god više znamo o vjeri, više ćemo paziti šta radimo. i. Što god je insan učeniji, to je potpunijeg imana i Allahu iskreniji.

Treće: Nije dozvoljeno tekfiriti pojedinca koji je učinio djelo kufra, prije nego se uspostavi jasan dokaz i utvrdi da su otkonjene sve zapreke tekfira, a propis tekfira izriče legitimni muslimansi vladar ili onaj koga je on ovlastio (kadija, učenja), dok ostali muslimani ne trebaju da se zamaraju bavljenjem ovim pitanjem.

Četvrto: Autor je svoje djelo završio riječima **Utječemo se Allahu od uzroka Njegove srdžbe i Njegove bolne kazne**, što je odraz njegove lijepe namjere i samilosti prema čitaocu. On tako postupa u svim svojim pisanim djelima, Allah da mu oprosti grijehe i nagradi ga najljepšom nagradom.

Provjeri svoje znanje

Odgovori na sljedeća pitanja:

1. Zašto učenjaci svoja pisana djela započinju bismillom?

1) .....
.....

2) .....
.....

3) .....
.....

4) .....
.....

2. Šta znači „djela koja narušavaju islam“?

.....
.....
.....
.....

3. Zašto učenjaci koriste različite termine poput nevakid (koja narušavaju), mufsidat (koja kvare), mubtilat (koja poništavaju)?

- .....
- .....
- .....
- .....
4. Da li postoji saglasnost uleme da ovih deset stvari izvodi iz vjere?

.....

.....

.....

.....

5. Da li su djela koja izvode iz vjere ograničena brojem:

- a. Ograničena su brojem.
- b. Nisu ograničena brojem.
- c. Nisu ograničena brojem, ali su ograničena općim pravilom po ih raspoznajemo.

6. Zašto je autor kazao da ima deset djela koja narušavaju islam?

.....

.....

.....

.....

7. Kada se u šerijatskim tekstovima u vezi nekog pitanja spomene broj, znači li to da je to pitanje ograničeno na taj broj u svakom slučaju?

.....

.....

.....

.....

8. Zašto se ponekad u šerijatskim tekstovima spominje obređeni broj iako pitanje nije ograničeno na taj broj?

.....

.....

.....

.....

9. Navedi primjer vjerskog pitanja koje je ograničeno brojem koji je spomenut u tekstovima objave?

.....

.....

.....

.....

10. Navedi primjer za vjersko pitanje koje nije ograničeno na broj koji je u vezi njega spomenut u šerijatskim tekstovima.

.....

.....

.....

.....

11. Da li je autor smatrao kako postoji više od deset djela koja narušavaju islam?

.....

.....

.....

.....

12. Gdje to nalazimo u njegovom govoru?

.....

.....

.....

.....

13. Mogu li se djela koja narušavaju islam na neki način ograničiti?

.....

.....

.....

.....

14. Na koji način ograničavamo djela koja narušavaju islam?

.....

.....

.....

.....

15. Zašto izučavamo djela koja narušavaju islam?

.....

.....

.....

.....

16. Da li je iko osim autora ovog djela pisao o djelima koja izvode iz vjere i narušavaju islam?

.....

.....

.....

.....

17. Da li se pravi razlika u propisu između djela koje narušava islam i njegovog počinioca?

.....

.....

.....

.....

18. Šta je razlog tome?

.....

.....

.....

.....

19. Da li je autor ovo djelo napisao podstičući na tekfirenje pojedinaca?

.....

.....

.....

.....

20. Šta je dušan svaki onaj koji je upoznat s time koja djela narušavaju islam?

.....

.....

.....

.....

21. Postoje dvije vrste širka, na koji je autor mislio uvrstivši ovo djelo u jedno od onih koja narušavaju islam?

.....

.....

.....

.....

22. Koja je razlika između velikog i malog širka?

.....

.....

.....

.....

23. Kada se prima, a kada ne prima tevba počinioca velikog širka?

.....

.....

.....

.....

24. Šta je teži prijestup i nepokornost: mali širk ili veliki grijeh?

.....

.....

.....

.....

25. Na koji način možemo spoznati da li je neko djelo veliki grijeh?

.....

.....

.....

.....

26. Da li su velik grijesi ograničeni na neki određeni broj?

27. Koji je propis počinioca velikog grijeha?

.....

.....

.....

.....

28. Da li treba sjediti u društvu onoga koji čini veliki grijeh?

.....

.....

.....

.....

29. Postojili razlika u težini između različitih velikih grijeha i šta je dokaz za to?

.....

.....

.....

.....

30. Da li je za oprost velikog grijeha neophodna tevba ili ih mogu izbrisati dobra djela?

.....

.....

.....
 .....

31. Na koliko vrsta se dijele zabranjena djela?

.....
 .....
 .....
 .....

32. Koje su vrste velikog širka?

.....
 .....
 .....
 .....

33. Koje su vrste zebha?

.....
 .....
 .....
 .....

34. Kada e zebh smatra velikim grijehom?

.....
 .....
 .....
 .....

35. Koje su vrste šefata?

.....
 .....

.....
 .....
 36. Šta je tevekkul?

.....
 .....
 .....
 .....

37. Naoliko vrsta se dijeli tevekkul?

.....
 .....
 .....
 .....

38. Je li ispravno reći „oslonio sam se na Allaha i toga i toga“ i „oslonio sam se na Allaha, potom na toga i toga“:

- a. Da.
- b. Ne.

39. Kako je ispravno reći u slučaju prethodnog pitanja?

.....
 .....
 .....
 .....

40. Šta je dokaz da su mušrici nevjernici? Da li se ehli-kitab ubrajaju u mušrike?

.....
 .....
 .....
 41. Znači li to da nismo dužni da se pridržavamo ugovora koje smo postigli s njima?

.....
 .....
 .....
 .....

42. Vrste ljudi u pogledu odnosa prema nemuslimanima?

.....
 .....
 .....
 .....

43. Koja je podjela suđenja po nekom zakonu mimo Allahovog?

.....
 .....
 .....
 .....

44. Koji je propis ljubavi i privrženosti u ime Allaha?

.....
 .....
 .....
 .....

45. Koga smo dužni voljeti, a koga prezirati?

.....
 .....
 .....
 .....

46. U koju vrstu nevjerstva se ubraja ismijavanje vjere?

.....
 .....
 .....
 .....

47. Koji su uslovi tevbe onoga koji se ismijava s vjerom?

.....
 .....
 .....
 .....

48. Koji je propis onoga koji omalovažava Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem?

.....
 .....
 .....
 .....

49. Šta treba učiniti onaj koji čuje vrijeđanje i omalovažavanje Poslanika?

.....
 .....

.....

.....

50. Šta je dokaz da je bavljenje sihrom nevjerstvo?

.....

.....

.....

.....

51. Po čemu možemo prepoznati sihirbaza?

.....

.....

.....

.....

52. Koji je propis za odlazak kod sihirbaza?

.....

.....

.....

.....

53. Šta se sve podrazumijeva pod odlaskom sihirbazu?

.....

.....

.....

.....

54. Koje su vrste liječenja od sihra?

.....

.....

.....
 .....

55. Kako ćeš odgooriti onome koji smatra da je dozvoljeno liječiti se
 sihrom od sihra?

.....
 .....
 .....
 .....

56. Koji je propis pomaganja mušrika protiv muslimana?

.....
 .....
 .....
 .....

57. Da li postoje ljudi kojima je dozvoljeno da se ne pridržavaju
 islamskog šerijata?

.....
 .....
 .....
 .....

58. Da li je Hidr izašao iz okvira Musaovog, alejhis-selam, šerijata?

.....
 .....
 .....
 .....

59. Koji propis za okretanje od vjere?

.....
 .....
 .....
 .....

60. Na šta se misli pod riječima „činjenje kufra iz straha“? Da li se onaj kojeg je trah smatra prisiljenim?

.....
 .....
 .....
 .....

61. Koji su uslovi da bismo nekoga smtrali prisiljenim na kufr?

.....
 .....
 .....
 .....

62. Zašto je autor svoje djelo završio dovom?

.....
 .....
 .....
 .....

63. Kako će se musliman sačuvati i zaštititi od kufra?

.....
 .....
 .....
 .....

